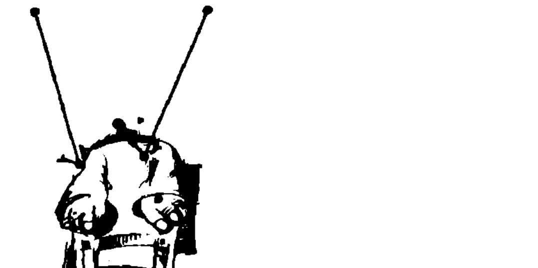
ENDESE

چاپی دووەم

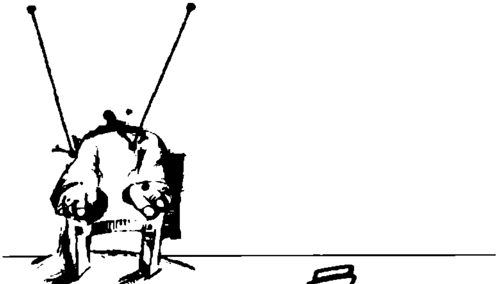
سەگوەر

محەمەد موکری

سەگوەر

سەگوەڕ

ENDESE

محەمەد موکری

ناوەندی ڕۆشنبیری و هونەریی ئەندێشە
بەڕێوەبەری چاپ و بڵاوکردنەوە: سیروان مەحمود
بەڕێوەبەری هونەری: باسم رەسام

ناوی کتێب: سەگوەڕ
ناوی نووسەر: محەمەد موکری
بابەت: ڕۆمان
دیزاینی تێکست: دانا حەسەن
نۆبەتی چاپ: حەوتەم ٢٠١٥
چاپخانە: پەنجەرە
تیراژ: (١٥٠٠) دانە
نرخ: (٤٠٠٠) دینار
ژمارەی سپاردن: لە بەڕێوەبەرایەتی گشتیی کتێبخانە گشتییەکان ژمارە (١١٨٥)ـی ساڵی (٢٠١٥)ـی پێ دراوە.

ناوەندی ڕۆشنبیری و هونەریی ئەندێشە/ئەندێشە بۆ چاپ و بڵاوکردنەوە
سلێمانی-شەقامی مەولەوی-تەلاری سیروانی نوێ-نهۆمی چوارەم
www.endeshe.org●andesha.library@yahoo.com
http//www.facebook.com/Andeshacenter
07501026400

سەگوەڕ پێشکەشە بە:

شاعیری هێژا، موئەیەد تەیب

چیم لەبیر ماوە لەسەر سەگوەڕ

مام جەلال

چیرۆکنووسی گەورەی کورد، مامۆستا محەمەد موکریم بە هۆی سەگوەڕەوە باشتر ناسی، وەختێ کە لەدەست زوڵم و زۆر و ستەمی داگیرکەران رایکرد و خۆی گەیاندە برا شۆڕشگێرەکانی خۆی، سەنگەری خەباتی ئەدەبیی خستە پاڵ سەنگەری پێشمەرگایەتی، هاتە ناوچەی ڕزگارکراوی ی. ن. ک.

بەش بە حاڵی خۆم، زۆرم پێ خۆش بوو کە ئەو ئەدیبە ڕووناکبیرە، لایەنی ناوچەی «ی. ن. ک.»ی هەڵبژاردووە و نیازیشی درێژەپێدانی خەباتی شۆڕشگێڕانەیە، تا بەئازادی قەڵەمە تیژەکەی بخاتە کار، هەر بۆیەش زۆرم پێ خۆش بوو، کە ڕۆمانی سەگوەڕی بۆ چاپ و بڵاو کرایەوە.

بەڵام زۆری نەخاياند، دەنگی توورەيی و ناڕەزايی لەنێو ئەديبان خەملاندبوو، هەلەکەم قۆستەوە، بۆ چاکتر بە دەنگبەرزتر دەربڕينی دروشمەکە و بەرزترکردنەوەی ئالاکەی، بۆيە دەتوانين بڵێين هيچ نەبێ سەگوەڕ ئەو کەڵکەی هەبوو.

کەڵکێکی تری بڵاوکردنەوەی سەگوەڕ ئەوە بوو، کە بووە مايەی قسەوباس و مشتومڕ و لێدوان و گفتوگۆ، ئەوەی ڕاستی بێ، منيش بەشداريم تێدا کرد، هەم لەگەڵ پێشمەرگە ناڕازييەکان و هەم لەگەڵ کادير و نووسەرانی «ی. ن. ک.»يش ئەو ڕاستييەمان بۆ هەمووان دووپات کردەوە، کە دەبێ ی. ن. ک. هەڵگر و بەديهێنەری دروشمی دابينکردنی ژيان بێت بۆ نووسەران و ئەديبان، کەڵکە زۆر و زەوەندەکانی ئەم دروشمەم نيشان دان، لە وەڵامی هەندێ پێشمەرگەشدا پرسيم، کە مامۆستا موکری چی تێکرتوون؟ کوللە؟ يان گوتە...

گوتيان شتی وای نووسيوە، بەدڵمان نييە، دژی «ی. ن. ک.»يشە، لە وەڵامدا گوتم:

دژی «ی. ن. ک.»ی تێدا نييە، بەڵام ئەگەر بەدڵتان نييە، بە هەمان چەکی مامۆستا موکری بەرەنگاری ببنەوە، ئێوەش لەسەر سەگوەڕ بنووسن و چيتان پێ

هەڵەیە، نیشانی بدەن و چیتان پێ باشە، دەری ببرن.

ئەم ڕاستیەشم بۆ ڕوون کردنەوە، کە مانا ڕاستەقینەکەی ئازادی ئەوەیە، بە سەربەستی و بەبێ ترس و لەرز، بتوانێ بیروبۆچوونەکانی دەربڕێ، ئەمە مافی هەموو مرۆڤێکە، ئەوەی بەدڵی کاربەدەستان و حیزبەکانە، ئەوەی بەدڵیشیان نییە، بە ڕەخنەی سازەند و ڕەخنە لەخۆگرتن و دەستنیشانکردنی کەموکووڕی و ناتەواوییەکان و دەربڕینی ئاوات و خواستەکانیش، ئەگینا کام دیکتاتۆر زویر دەبێ لە مەدح و سەنا و پێهەڵگوتن و شاباش-بەسەر-لێداندا؟ کە بە ڕاستی ئەو جۆرە ڕەفتارە، هی چاوەشی سیاسییە، نەک نووسەر و بیرڕووناک و ئەدیب و مرۆڤی سەرڕاست... هەموو حکومەتە دیکتاتۆرەکان و کاربەدەستە زۆردار و دەستڕۆیشتووەکان و پۆڵدارەکان، بۆ داپۆشینی زوڵم و زۆر و خیانەت و ڕاووڕووت و دزی و تاوانەکانی خۆیان، دەتوانن دەمی هەندێ نووسەر و خوێنەوار چەور بکەن و بە پولوپارە ویژدانیان بمرێنن، یان بنوێنن و ناوبەناویش وایان لێ بکەن، پێیاندا هەڵبدەن و درۆودەلەسەیان بۆ برازێننەوە. بەڵام ئەوانە ئازاد نین، بەڵکوو چاوەشی سیاسی و چاوەشی ئەدەبین. ئازادی مافی پیرۆزی مرۆڤە، ئەدیبانی ڕاستەقینە هەمیشە دەبێ

بۆ دەربڕینی ڕاستییەکان و بەرپەرچدانەوەی هەڵە و چەوتییەکان بکەونە کار. ئەمە مافێکی پیرۆزی هەموو ئینسانێکە، کە حەق بۆ سوودی خەڵک و نیشتمان و مرۆڤایەتی و خودی ئینسان بەکار بێنێت.

لە چاپکردنەوەی سەگوەڕیش، چاکەیەکی تر دەبینم، ئەویش ئەوەیە، سات و سەردەمێکی شۆڕشە نوێیە پیرۆزەکەمان دێنێتەوە یاد و هانمان دەداتەوە بۆ بەکارهێنانی مافی پیرۆزی ئازادی بیرورا و سەربەستیی باوەڕ و بۆچوون، بەو بۆنەیەشەوە، دەمەوێ سەرلەنوێ داوا بکەمەوە لە:

١- ی. ن. ک. و دەزگاکانی بۆ بەرزترکردنەوە و بووژاندنەوەی دروشمی(دابینکردنی ئازادی و ژیان بۆ نووسەران و ئەدیبان و بیرڕووناکان، بۆ بەدیهێنانی ئەو دروشمە و جێبەجێکردنیشی).

٢- نووسەر و ئەدیبانیش بۆ ئەوەی قەڵەمەکانیان تیژ بکەنەوە و بیریان جۆش دەنەوە، بۆ بەکارهینانی گیروگرفتەکانی کۆمەلایەتی و سیاسی و کولتووری ئابووری و نیشتمانی و نەتەوایەتی و چینایەتی و خۆیییایەتی... بۆ ئەوەی بەوپەڕی سەربەستییەوە، ڕەخنە بگرن، کەموکورتییەکان دەستنیشان بکەن و چارەشیان بۆ دیاری بکەن، یاخود ڕەخنەکەیان

ڕەخنەی سازدانەوە و داهێنەر و گەشەپێدەر بێت.
وەک چاککردنەوەی نەخۆشەکە بە دیاریکردنی نەخۆشییەکە و دابینکردنی دەرمان، نەک بۆ مراندنی نەخۆشەکە...

١٩٩٨/٩/٨

سەگوەڕ

ئەمشەو، نەخەوتی و بێدار بوویت، ئۆقرەت بەخۆت نەدەگرت، لەسەر پشت ڕادەکشای، هەڵدەستایتە سەر پێ، بە یەک شەقاو ژوورە تاریکەکەت پەی دەکرد، گاهێ دادەنیشتی و گاهێ سەرت دەخستە نێو ئەژنۆکانتەوە و پەنجەکانی دەستت هەڵدەپێکا، گاهێ سەرت بەرز دەکردەوە و خۆت بە خوێندنەوەی ئەو ڕستە بەزنجیرنووسراوانەی سەر دیوارەکانی ژوورەکەت خەریک دەکرد، کە بەر لە(تۆ)، دەیان، بگرە سەدان کەس ئەم ژوورەیان بینیوە و بە دواسەرنجی پڕلەسۆزەوە جێیان هێشتووە!

(تۆیش) بە زنجیرەکانی دەست و پێت، هەندێ لە دیوارەکانیت نەخشاندووە! بەڵام نەک وەک

کەسانی بەر لە خۆت، بە دروشمی گیانبەخشی، نەبەزین و شیعری دڵتەزێن، نا، ئەمانەت نەنووسییەوە، بەڵکوو بۆ نووسینی تاقە وشەکەت، چەند سەعاتێکی تەمەنت تەرخان کردبوو، تا بەشی لەو دروشم و شیعرانە، بە زنجیرەکانی دەست و پێت کوێر کەیتەوە. هەرگیز خۆشنووس نەبوویت، بەڵام بۆ نووسینی وشەکەت، وەک خۆشنووسی سەروبۆرت بۆ پیتەکانی دادەنا و سێبەرت بۆیان ساز دەکرد. هەمیشە بە تەوسەوە سەرنجت دەدا، ڕەنگە کەسێکی بەختەوەر - پاش تۆ - ڕێی بکەوێتە ئەم ژوورە، گەلێ گاڵتەو پێ بکات و بە گەوج و گێلت بزانێ، بە کەسێکی بەزیو و بێورە لە قەڵەمت بدات، ڕەنگیشە ناهەقیشی نەبێ و تەنیا لە گۆشەیەکەوە سەرنجی ئەم وشەیەت بدات. وا بزانێ تەنیای و ئازار گێژ و سستی کردوویت و وا دێوانەئاسا لەم ژوورەتدا ڕەفتارت کردوە.

هەرکەسێ بێ، ناهەقی نییە، کەیفی خۆیەتی... تۆیش مەبەستت نییە، نەک ئەو کەسەی (پاش تۆ) دێتە ئەم ژوورە، تۆئاسا لە چاوەڕێکردنی چارەنووسی سەختی خۆیدا، سات بە سات وردەشانەکانی مێشکی، یەکدی بکوژن! بە بێفەڕ و ورەت بزانێ، بەڵکوو دەربەستی ئەوە نیت

هەموو مەردوم، چ ئازاد چ چەوساوە، بە ئازا و چاونەترس و تێکۆشەر، یا بەخۆیی و بێکەڵک و بەدفەڕ و ترسنۆکت بزانن... تا (ئێستا) خۆت - کە نزیکترین کەسێکی لە خودی خۆتەوە، بە دروستی نەتتوانیوە دەستنیشانی خۆت بکەیت.

دەزانی گەلێ جار ئازا و بەجەرگ بوویت، گەلێ جاریش ترسنۆک و بێفەڕ، جارجاریش گەوجی و زیرەکی لە یەک کات و شوێندا بەسەریان کردووی.

(ئێستا) شەرم لە خۆت دەکەی، گەر بڵێی ئازام، دڵیشت بە خۆت دەسوتێ، گەر بڵێی ترسنۆکم!

تاقە شتێ، کە بێ سێ و دوو دەتوانی بە چپەوە بە خۆتی بڵێی ئەوەیە، کە(ئێستا) لە مردن ناترسیت، ئەمیش (ڕەنگە) سەبارەت بەم جێیەت بێ... دووریش نییە تەنیایی کارێکی ئەوتۆی لێ کردبی، جۆرە ئەشقێکی سۆفیانەی سەیرت لەگەڵیا پەیدا کردووە، وا بە سۆزەوە حەز بە جیابوونەوەی ڕۆح و جەستەت دەکەیت! بۆ نا؟ شەوانی شەو بە ڕۆح دەژیایت و بە سەدان سەعات زیاتریش بە جەستە دەژیای، تەنیا (ئاو، نان، خەوتن، ڕیتن) چی دی نا، ببووە داوە نادیارەکەی نێوانی جەستە و ڕۆحت.

(ئێستا) حەز دەکەی بە پەرۆشەوە جیایان بکەنەوە، تا ڕۆحێکی تەنیاییی ئازادی بێ جەستەت، ئازادتر لە هەموو باڵندەیەکی کێوی، لووتکە بە لووتکە هەڵفڕێت! جەستەی تەنیایشت نەک تەنیا ببێتە ئارامگەی خامی مردوو، کەڵک بوو، بەڵکوو ببێتە هێلانەی ملیۆنان کرم و میکرۆب، سەرئەنجامیش لەژێر پێی کەساندا بێتە گەرد و بلەوتێتە قۆندەرە و کلاش و سەر بە ئاودەستخانە و مزگەوت و کەشتی و ولاتانی دوور دووردا بکات، گەردێکی ئەوتۆی بەلەسە بلکێتە پۆستاڵ و لە بەندینخانەکاندا زەڕ زەڕ پەرتوبڵاو بێتەوە، تێکەڵی هەوا بێت و بچێتە نێو سیی (بەند و یاساوڵ و جەلادەکانەوە).

گرنگ ئەوەیە (ئێستا) ناترسێت!

دەشێ نەترسانیش جۆرێ بێ لە ترسنۆکی و هەنگاوی یەکەمی خۆوەدەستەوەدان بێ... بە هەرحاڵ، (ئێستا) خۆت چاکتری دەزانیت بۆ ناترسێت! ئەوا ئەمڕۆ، هەر لە بەرەبەیانەوە لەنێو پیتەکانی وشە بەزنجیرنووسراوەکەتا دەتوێتەوە، جڵەوی یادت شل کردووە و سەرکێشانە بەنێو دنیای یادەکانتا ئەمسەر و ئەوسەر دەکەی! دوێنێ،

سەرلەئێوارە بوو، هەواڵیان پێ دایت، (کە سبەی شەو فرمانی خنکاندنت وەجێ دێنن) بەلاتەوە ئاسایی بوو، کارێکی ئەوتۆی تێ نەکردی... بەبزەوە هەواڵەکەت وەرگرت... هیچت نەوت، (ئەوان) پێیان وتی هەواڵیشمان بۆ دایکت ناردووە، تا بۆ دواجار یەکدی ببینن.

زۆرت پێ سەیر بوو، پێکەنینت بە خۆتا هاتەوە (هەر ئەمڕۆم لە ژیاندا ماوە! بۆ هەموو ڕۆژێکی ژیانم هەر دوارۆژ نەبووە؟)

ئەمشەو، سەعات دوازدە فەرمانەکە وەجێ دێنن... خۆیشت نازانی بەپەلەیت یا ساتەکان چەقیون و ئەمڕۆت لێ ناگوزەرێت... چاوەڕێیت چاوەڕوانییەکی گەلێ تەڵخ و قورس!

شەوێ، پاش هەواڵەکە، گەلێ یاد بە مێشکتا گوزەری کرد، هەندێکیان وەکوو خەون دەهاتنەوە بیرت، هەندێکی دیشیان بە خۆرێ خۆیان دەئاخنیە بیرتەوە، هەموو وردەشتەکانیت وەدی دەکرد! بێزت لە هەندێ یاد دەهاتەوە، شانازیت بە هەندێکی دیانەوە دەکرد.

گەلێ یادی مردووت - کە بەخەونیش نەدەهاتنە بەرچاوت، زیندوو بوونەوە - چ یادێکی خۆشگوزەرانی بەسەری نەکردی.

هەر کە بەئاستەم ساتێکی خۆشگوزەرانیت وەبیر هاتبا، یەکسەر پەردەیەکی ڕەشی یادێکی سەخت دای دەپۆشی.

(ئێستا) نازانی بۆ دەربەستی ئەم لەناوچوونەت نیت! زوو... تەنیا ناوی مردن ترسی دەخستە دەروونتەوە... (تۆ) خۆتت بە (بار) نەدەزانی و خۆتت بەشایستەی ئەم (ژیان و سەردەم و تافە) دەزانی، کە زۆر شتی پووچ و بێکەڵک و گەلێ بیری پیرۆزیشی لەژێر پێدایە!

زیاتر دڵت بەوە خۆش بوو، کە سەر بە نەتەوەیەکی فەرامۆشکراوی و لە وڵاتێکی پەناهەندەی چەند وڵاتێکدایت و هەموو هەنگاو و هەناسەیەکت حیسابی بۆ دەکرێت... حیسابێ، هەرگیز لێبووردن و بەخشین یا ستایش و جاویدی ناگرێتە خۆی!

گەلێ چێژت لە دەربەدەری و دەردەسەرییەکانی ژیان وەردەگرت، خۆتت هان دەدا بژیت و پلە پلە لە سەختییەکان بگەیت، بەرەو پیری هەموو

ناهەموارییەکی دەچوویت، برسیەتی و کوێرەوەری بوونە مامۆستات و فێری ژیان و ویستیان کردی و وانەی پیرۆزی و نەگریس - ژیان و مەرگیان - بۆ شی دەکردیەوە... نا... نەخێر، (تۆ) هەرگیز خۆت بە(بار) نەدەزانی.

(ئێستایش) نازانی، هۆی ئەم بێدەربەستییەت لە ڕووی مەرگ و ژیاندا چییە؟ وەکوو ئەوەی(ژیان) یا (مەرگ) پێوەندییان بە تۆوە نەبێ، یا ڕاستتر، تۆ پەیوەندیت بەوانەوە نەبێ، وەک ئەوەی بە تاقیکردنەوەی هەردووکیاندا تێپەڕیبیت!

شەوێ - پاش هەواڵەکە - یاد، مێشکتی تەنی بوو، بەرەو دوور، دوور، دوورتر، پەلکێشی دەکردی... بۆ پازدە ساڵ لەمەوبەر، بووە چاوساغت...

لەبەر بەفر بەجوانی چاوت نەیدەبینی، ئەو پێدەشتەی بەرپێت ڕەشایی پێوە دیار نەبوو، چیاکانی بەرانبەریشت، ئەوەندە سپی بوون، ڕیشکەوپیشکەیان بە چاوانت دەکرد! زستانەڕۆژێکی سەخت بوو، دایکت بەڕێ دەخستەوە، سەرەڕای ئەوەی هەموو شتێک سپی دەچووەوە، کزەبایێکی ساردیش وەک تیغ خۆی دەکێشایە ڕووخسارتانەوە!

پازدە ساڵ تەمەنێکە و بە دەم ئاسانە. (ئێستا)

هەموو شتێکی ئەو سەردەمەت وەبیر دێتەوە، بە زنجیرەکەی دەستت هەندێک لە دیوارەکەی ژوورەکەت هەڵکۆڵیوە... بە وشەی (سەگوەڕ) نەخشاندووتە. ئەو وشەیەی پێوەندییەکی بەتینی لەگەڵ باوەڕ و ڕۆحتدا پەیدا کردووە، بۆ نا؟ ئەوە نییە گەلێ جار، بە منگەمنگ ئاوازت بۆ داناوە و تەنیایی خۆتی پێ دەلاوێنێتەوە و جارجارەش دەیبەستیتەوە بە وشەی (شەو، ڕێ، ونبوون) لە یەک-دوو دێڕی بێسەروبەر و بێمانادا، جێت بۆ کردووەتەوە! هەر کە لە تاریکیی ژوورەکەت و لە تەنیایی وەڕس دەبووی، بێئیرادە دەستت بە منگەمنگ دەکرد، تا ماندوو دەبوویت، زۆربەی شەوانت خەوت نەدەهات، سەرت دەنایە قەد گۆشەیەکی ژوورەکەت... وشەی (سەگوەڕ) سەر زمانتی دەکردە هێلانە.

ئەو ئێوارە سەختەی پازدە ساڵ لەمەوبەر، بە چەند وشەیەکی بریندار، وەک ئەوەی دەروونت تووشی (خوێنڕێژی) هاتبێ، دایکت بەڕێ خست، پێت وت:

- دایکە، ئیتر لێرەوە تۆ بڕۆ... خوا حافیزت بێ... ئەو دێیەی بەرانبەرت زۆر دوور نییە، هەر

دە دەقیقە ڕێ دەبێ، لەوێشەوە سەیارە هەیە و بەئاسانی دەتباتەوە بۆ شار... من ناتوانم بێمە ناو دێ... ئاگات لێ بێ، ئەو (نامە چکلێتانە) جوان قایم بکە، جگە لە خاوەنەکانیان، لەبیرت نەچێ، نەیدەیتە دەست کەس... خوا حافیزت بێ! بە قوڕگی پڕلەگریانەوە باوەشی پیا کردی و وتی:

- چاکە، کوڕم، ئاگات لە خۆت بێ، سەرەڕۆیی نەکەیت، داومێتەتە دەستی (غەوسەوە)، ئاگات لە خۆت بێ!

- لە پەنای تاوێرێکدا دانیشتی، چاوت بڕییە هەنگاوە شەکەت و قورسەکانی دایکتەوە، کە وەک تارمایی بەرەو دێ دەکشان... تۆیش تفەنگە چیکیەکەت نابووە باوەشتەوە... دەستی چەپیشت لەبەر تیشکە (خوێناوییەکەی) هەتاوی لەرزلێنیشتوو، نابووە بەرچاوتەوە، تا دایکت گەشتە نێو دێیەکە، دەستت لا نەبرد... هەڵسایتە سەر پێ. ئەگەرچی زۆر ماندوو بوویت و گەلێ جار لەم چەم و هەڵدێر و باریکەڕێی سەختا، دایکت لە کۆڵ دەگرت، بەلام زۆر بەگورجی تاوی هەنگاوەکانی خۆتت دا، ترسی ئەوەت هەبوو شەوت لێ دابێ و ڕێ گوم کەیت! بەپەلە، هەر بە هەمان شوێنپێیەکانتان - کە بەسەر

بەفرەکەدا چاپ ببوون - کەوتیتە ڕێ... ئاگات لە ڕێ و ماندووبوونی خۆت نەما، لەنێو خەم و سۆزی دیدەنیی دایکتا توابوویتەوە... ساڵوەختێ بوو، نەتبینسبوو، کلۆڵە، خۆی گوتەنی:

- بەهەزار دەردەسەری و جلشۆری و نانەواییی ماڵان بەخێوم کردی! بۆ دیدەنیی (تۆ)، شەو و ڕۆژی دابووە دەم یەکەوە، ئەو دێ بە هەنگاوی شەکەتی دەبەستەوە ئەو دێ، تا دۆزیتەوە، دەست و پەنجەی لە گۆ چووبوو.

هەر کە لە دوورەوە چاوی پێت کەوت، بە جۆرێ بۆت هات و باوەشی پیا کردی، بەخوڕ فرمێسک لە چاوانییەوە دەهاتنە خوارێ، بە سۆزێکی زۆر سەیرەوە ماچی دەکردی دەیلێسایتەوە و بۆنی پیا دەکردی! دامایت و شەرمت لە خۆت کرد، وات دەزانی وەک دایکت بە مناڵت دەزانێ، لەوەولا هاوڕێکانیشت وەک منداڵێک سەیرت دەکەن! ئەگەرچی قورگت پڕ ببوو و فرمێسک بە چاوانتەوە قەتیس مابوون، خۆتت گرت، لەباتی فرمێسک، پێکەنینت پرژاندە ڕووخساری دایکت! هەندێکیش شەرمەزار بوویت!

ساڵەوەختێ بوو، چاوەڕێت دەکرد، نە هەواڵی

دایک و باوک و خوشکەکەت دەزانی، نە ئەوانیش هەواڵی تۆیان دەزانی... لەو ماوەیەدا هەر چاوەڕێت دەکرد، کاتت لێ ببووە بەردەئاشێکی قورس، نە فرمێسکت، نە هەناسەی ساردت، نەیاندەتوانی بیگەڕێنن، بە جۆرێ چەقیبوو، ڕۆژی لێ نەدەگوزەری... لەپڕ، ئێوارە وەختێ، لەسەر ملەکەی بەرانبەری (بنکەکەتانەوە) لەگەڵ دوو هاوڕێتا، دایکت دەرکەوت، شێتئاسا بەرەو پیرییەوە چوویت، ئەویش سەرەڕای پیری، بە گورجییەوە بۆت هات.

دوێنێ شەو، لەنێو ئەم یادانەتدا ون ببووی... گەر ئێستا دایکت بێت، ناتوانی بەرەو پیری بچیت و باوەشی پیا بکەیت، ڕەنگە نەهێڵن لە سەعاتێ زیاتر چاوی پێت بکەوێت...

ئەوسا سێ ڕۆژ لەگەڵت مایەوە، ئەو سێ شەو و ڕۆژە، هەتا بەرەبەیان پرسیارەکانت لە دایکت دووبارە دەکردەوە:

(- تو خوا دایکە، باوکم چۆنە؟ گورێکی ماوە؟ ئەی نەسرینی خوشکم چۆنە؟ ئەرێ لەگەڵ دەرسەکانیا چۆنە، تو خوا دایکە، خاڵۆ حەمە حەسەنم چۆنە؟ بشێ بەری نەدەن؟ خۆ ئەو

بەستەزمانە نەخوێندەوارە هیچی بە هیچەوە نەبوو... لە ڕەشبگیریەکەوە تا ئێستا بەر نەبووە؟ ها، دایکە، باسیانم بۆ بکە... دایکە، بە داخەوە بیستمان، (ئەنوەر) ئیعدام کرا، بە داخەوە... ئەرێ دایکە، هاوڕێکانی شارم چۆنن؟ فەرەیدوون چۆنە؟ ئەو سەگە چاو شینە وەک جاران ماوە؟ هەر قیتەقیت دەکات، باوەڕ ناکەم تا ژنی نەهێنێ، واز لە بەزموڕەزمەکەی بێنێ... ئەی مچە چۆنە، ئەویش وەک جاران قسە زلەکانی ماوە؟ تو خوا دایکە کە گەڕایتەوە، زۆر زۆر سەلامیان لێ بکە... چاویان ماچ دەکەم!)

چاکە... گەر، ئەمڕۆ دایکت ببینی، چی لێ دەپرسی؟ هەواڵی چ کەسێ؟ کام خزم و هاوڕێت؟ کێ؟ ها؟

(ئەوسا) دایکت لەبەر دڵی تۆ، بە جۆرە بزەییێکی خەمئامێزەوە دەیوت:

(- هەموویان باشن... هەموویان سەلامت لێ دەکەن... نەسرین چاوەکانت ماچ دەکات...)

ئەو کاتە دایکت قسەکانی بۆ تەواو نەدەکرا، دەیدایە پرمەی گریان، بۆت دەر دەکەوت شتێ ڕووی داوە و نایەوێ بۆتی باس کات! پەلپت لێ

گرت، پاڕایتەوە، هەر پێی دەوتی:

(- باوەڕت بێ، هیچ نەبووە... هەموو ساغ و سەلامەتن)

ئەو سێ ڕۆژە لەگەڵتا بوو، هیچی بۆ باس نەکردی... کەمی دەخوارد، کەمتر دەنوست، دەگریا، تۆیش هەر سوێندت دەدا دەپاڕایتەوە، کەچی بێدەنگتر دەبوو، جارجارەیش:

(- ئەمە فرمێسکی شادییە، قەت باوەڕم نەدەکرد بتبینمەوە... گەلێ هەواڵی جەرگبڕمان پێ دەگەشت، هەموو ڕۆژێ دەیانوت فلانە شوێن بۆردوومان کراوە... فلانە شوێن بەر تالان کەوتووە و زیندەوەری تیا دەرنەچووە... ڕۆحمان لەسەر دەستمان بوو... هەر کە دیلتان لێ دەگیرا، یەکسەر دەیانکوشت و تەرمەکانیان بەنێو شەقام و بازاڕدا دەگەڕاند و پاشان لە ناوەندی بازاڕدا هەڵیاندەواسین، هەموو جارێکیش بۆ سەیری تەرمەکان دەچووین، نەوەک...)

تۆیش - لە ڕوویدا - خۆتت وا دەنواند، کە باوەڕت بەم قسانەی هەیە! لە ناخیشەوە هەستت بە شتێکی نادیار دەکرد و لەرزی پیا دەهێنای، کەچی تا نەکەوتنە ڕێ، هیچی بۆ باس نەکردی...

پاش ئەو سێ ڕۆژە، بەڕێت خستەوە، خۆتت پێچایەوە، تفەنگەکەت هەڵگرت، لە هاوڕێیەکت پاڵتۆیەکی سەربازیت وەرگرت، داتە سەر شانی دایکتەوە، وردە وردە کەوتنە ڕێ، ئەگەرچی ئەو ڕێیەی سەیارەی بۆ دەهات سێ-چوار سەعات ڕێ بوو، کەچی ئێوە لە بەیانی سەعات حەوتەوە تا عەسر، نەگەیشتنە نزیکی ئەو دێیە، ئەویش سەبارەت بەو هەواڵە جەرگبڕە بوو، کە لە ڕێدا پێی وتی، پاش تووڕەبوون و هەڵچوون وتت:

(- دە باشە، دایکە، بۆ ئەم سێ ڕۆژە بێدەنگ بووی... بۆ... بۆ...)

(- حەزم نەدەکرد دڵگیرت کەم... کوڕم، ئەمری خوایە... وایان لە نێوچاواندا نووسرابوو و...)

سەرتاسەری ڕێ گێژ و کاس بوون، بە قورسییەوە بەڕێوە دەچوون، نەک دوودڵ بوویت و ماوەی سەرپشکبەنت نەبوو، بەڵکوو هەر پێش ئەوەی هەواڵەکەت بداتێ، مەرجی خستە بەرت و دەستنیشانی هەڵوێستی کردیت... پێی وتی:

(- بەشەرتێ پێت دەڵێم، هەرچیم وت، بە قسەم دەکەی!)

پەلەی بیستنت بوو، بە بێئاگاییەوە لەسەر یەک

دەتوت:

(- بەڵێ... بەڵێ... شەرت بێ بە قسەت دەکەم!)

بە نەرمییەوە پێی وتی:

(- دە سوێندم بۆ بخۆ...)

(- بە خوا... بە سەری تۆ... بە قورئان... ئەوەی تۆ بیڵێیت، بە قسەت دەکەم!)

سووک دەستی گرتی، لە پەنای گابەردێدا پاڵتۆکەی سەرشانی لەسەر بەفرەکەدا ڕاخست... دانیشتن، لەسەرەخۆ بەوپەڕی دانبەخۆگرتنەوە، کەوتە قسەکردن، سەرنجی لە ئاسۆ گیر کردبوو، بۆ دوور دەیڕوانی...

(- کوڕم، نامەوێ تۆیشم لەدەست بچی... نامەوێ بە هۆی منەوە بگەڕێیتەوە بۆ شار!)

(- دە قسە بکە، دیقم کرد...)

(- بەکورتی، هەر کە تۆ هاتیتە دەرەوە، پاش چەند ڕۆژێ، هاتنە سەرمان و هەموومانیان گرت... زۆریان لە باوکت دەکرد، کە بێتە دوات و بتهێنێتەوە... ئەویش دەیوت: ئێوە حکومەتن، تۆپ و تەیارە و تانکتان هەیە... فەرموون، بچن بیهێننەوە... زۆریان لەگەڵ کرد و زیاتریان وت...

هەڕەشـەیان لـێ دەکردین، بماننێرنـە ئـەو خوارانـە...

ئیتر پاش هەڕەشـە، لەژێر دارا کوشتیان، من و نەسرینیش...) هـەر کـە دایکت نـاوی نەسرینی هێنـا، دایـە پرمـەی گریـان، تۆیش شـێتانە دەستی دایکتت ڕادەوەشـان و لەسـەر یـەک بەپەلـە دەتـوت:

(- ئێ... ئێ... نەسرین... ئێ... چی؟)

مـن و نەسـرینیان بەڕەڵڵا کـرد... هـەر ئـەو ڕۆژە بـۆ ئێـوارە، نەسـرین خـۆی سـووتاند... ئـا، کـوڕم، ئیتـر خـۆت دەزانـی بـۆ؟

شێتانە، هەڵسایتە سەر پێ، نەتزانی بۆ پەلامـاری تفەنگـەت دا، کەچـی دایکـت، سـوێندەکەتی وەبیـر هێنایـەوە.

(- کـوڕم، شـەرەف لـە هەمـوو شـتێ گرنگتـرە... ناڵێم پێم خۆشبوو نەسرین خۆی سووتاند... بـەڵام پێـم ناخـۆش دەبـوو بـەو شـێوەیە بیبینـم... نامـەوێ تـۆ خـۆت بەدبەخـت بکەیـت...

مەترسـە، کـوڕم، مەترسـە... نامناسـی؟ دە سـاڵی ڕەبـەق بـە نانەوایی و جلشۆری ماڵان، تۆ و نەسرینم بەخێـو نەکـرد؟ کـوڕم، جارجـارەش پاکەتەجگـەرەم بـۆ باوکـە کڵۆڵەکـەت دەنـاردە بەندینخانـە، مەترسـە، بـە ئارەقـی نێوچـاوان خۆمـم پـێ بەخێـو دەکـرێ...)

دواقسـەی دایکـت زیاتـر لـە هەواڵـە جەرگبڕەکـە کاریگەرتـر بـوو، زیاتـر کولانتییـەوە، ئـەو ڕۆژە سـەختانەی وەبیـر هێنایتـەوە، کـە تـۆ و نەسـرین تـا ئێـوارەی درەنـگ چاوەڕێتـان دەکـرد، تـا دایکـت بـە بـاریّ تەپوتـۆز و ئاردەوە دەهاتـە ماڵیّ، بـە سـێقۆڵی لەبەر ڕۆشنایی چرا کزەکەتـان کسکۆڵەتان دەکرد... تـا درەنگیـش بـە جووتـە، تـۆ و نەسـرین، پەڵپتـان دەگرت و داواتـان دەکرد حیکایەتی کوڕە کەچەڵتان بـۆ بگێڕێتـەوە...

ئەوەنـدە خەمـی نەسـرینت بـوو، خەمـی باوکـت نەبـوو...

زۆر کەم دەتبینی... خۆی گوتەنی:

(- کـەی هێشـتوویانە چـەن ڕۆژێـک لـە نێوانتانـا بحەسـێمەوە، هـەر زینـدان و فنیـش و - نەفـی - بەشـم بـووە...)

ئـەو سـەردەمە ژیانـی هەرسـێکتان، هـەر چاوەڕێکـردن بـوو... لەنێـو منداڵانیشـدا نەتاندەتوانـی وەک منداڵانـی دیّ گەمـە بکـەن... لـە ڕۆژێکدا دەیـان جـار پێیـان دەگوتـی:

(- شـیوعی کـوڕی شـیوعی... تۆیـش وەک باوکـە شـیوعییە سـەگبابەکەت خایەنـی و مەلیکـت خـۆش

ناوێ... باوکت هەر بە سمێڵە قیتەکانیەوە دیار بوو کە...)

خۆ باوکە بەدبەختەکەت هیچی بە هیچەوە نەبوو، پێوەندی بە هیچ ڕێکخراوێکی سیاسییەوە نەبوو، نەخوێندەوارێکی هەندێ وریا بوو، لە مانای ئیمپریالیست گەیشتبوو، جگە لەمەش، بەیتەشیعرێکی (هێمنی) کردبووە بنێشتەخۆشەی سەر زاری، لە هەموو شوێنێکدا دووبارەی دەکردەوە:

«گەر لە برسانا و لەبەر بێبەرگی ئەمڕۆ ڕەق هەڵێم، نۆکەری بێگانە ناکەم، تا لەسەر هەردم ئەمن!»

بە هەرجۆر بوو، لەگەڵ دایکتا هەڵسان و کەوتنە ڕێ.

بە سەرنج یەکدیتان دەدواند... سەرنجەکانت نەفرەت و توورەبوونی لێ دەباری... سەرنجی دایکیشت پاڕانەوەی دەئالاندە ڕووخسارە ئاڵۆز و بێئۆقرەکەت... خواحافیزیت لە دایکت کرد و بەڕێت خست... ئەو لەبەر دیدەنی تۆ نیمچەهێمن و کەیفخۆش بوو، تۆیش لەبەر هەواڵە جەرگبڕەکە، کەیل و توورە بوویت!

خۆ ئەگەر ئەمڕۆ یەکدی ببینن، پێچەوانەی ئەو

ساتانەی لێ دێ... ئەو هەواڵی جەرگبڕی بیستووە... کە جێشت بێڵێ، ئەو کەیل و تووڕە دەبێ... خۆ تەرمەکەیشت نادەنە دەستی، تا جارجارێ بێتە سەر گۆڕەکەت، کڵۆڵی خۆی و چارەنووسی (تۆ) بە چەند فرمێسکێکی گەرم بلاوێنێتەوە، لە شەو و ڕۆژێکدا دەیان جار بچێتە سەر گۆڕەکەت، وەکوو زۆربەی ژنانی کوڕکوژراو - گۆڕەکەت بڕازێنێتەوە... خۆ توانای ئەوەشی نییە(خێرئاوێکت) بۆ دانێ! ئەو کەیل، تۆیش ئارام و بێدەربەست، نیمچەکەیفخۆش، بەهێمنی و بێدەنگییەوە ڕوو لە بێدەنگییەکی هەمیشەیی دەکەیت... (ئەوسا) هەر دایکت بەڕێ خست و گەڕایتەوە، زۆر کەیل بوویت، ڕێت دایە بەر هەنگاوە تووڕەکانت، بەخوڕ فرمێسکیش لە چاوانتەوە دەهاتنتە خوارێ... ڕەنگی بەفرەکەش وەک پیرێژنێکی بێکەس و تەماحکاری خاوەن تاقە مانگایێک، فرمێسکەکانتی لە چاوانت دەدۆشی! لەگەڵ هەر تکەفرمێسکە، بڕیارێکت دەدا.

کەچی سوێندەکەت ڕێی وەئاکامهێنانی بڕیارەکانتی لێ دەگرتی... حەزت دەکرد بە ڕۆژی نیوەڕۆ خۆت بگەیەنیتە شار، کوێرانە، کوێرانە هەرچی پیاوی میری هەیە، بیاندەیتە بەر تفەنگ و تۆڵەی باوکت و نەسرین بکەیتەوە... خۆ ئەو

کاتـە وەک (ئێسـتا) نەبوویـت، حەقـت بـوو بیـری وا بکەیتـەوە، کاڵفـام و سـەرەڕۆ بوویـت.

سـەعاتەڕێیەک نەڕۆشـتبووی، لەنێـو دنیـای خـەم و تووڕەبوونـدا، ون بوویـت و ڕێشـت ون کـرد! گەرچـی نانیشـت نەخواردبـوو، هەسـتت بـە برسـییەتی نەدەکـرد... لـە پاینـی چیـا سـەختەکەوە، بـەرەو شـیوە بەرینەکـە کشـایت، هێشـتا خـۆر ئـاوا نەببـوو، سـێبەری چیـاکان دۆڵەکـەی تاریـک کردبـوو... بەپەلـە تـاوی هەنگاوەکانـی خۆتـت دەدا... لەگـەڵ هـەر هەنگاوهەڵهێنانێکـدا، تـف و جنێوێکـی مـزرت بـۆ بێبەزەیـی و زوڵمـوزۆری میـری دەس و دایەرەکانـی دەنـارد... بـە نیمچەدەنگێکـی بیسـتراو، خۆتـت دەدوانـد...

نەسـرین، باوکـت لەنێـو دیـدە و مێشـکتانا ئۆقرەیـان گرتبـوو، خۆتـت لـە ئاسـتی ڕۆحـی ئـەو دوو بێتاوانـەدا بـە تاوانبـار دەزانـی، ببوویتـە هـۆی لەناوچوونیـان، چەنـدان جـۆر دەنگـی تێکـەڵ لەنێـو سـەرتا دەزرنگانـەوە، دەنگـی قیـژە و پاڕانـەوە بێسـوودەکەی (نەسـرین)، کـە بـە هەشـت-نۆ (کەتـەی ملهـوڕەوە)، تێـی بـەر ببـوون، تێکەڵـی خەمێکـی بێئەنـدازەی دایکـت بـوو - لـە ژوورێکـی نزیکـەوە

گوێی لە دەنگی نەسرین دەبوو! هەرچی تەلی توورەیی و ڕقت هەبوو، بەم دەنگانە دەلەرینەوە... دەنگی جنێو و بێدەربەستی باوکت، تێکەڵ بە دەنگی قامچی و داری سەر پشت و سنگی دەبوو! هەموو ئەم دەنگانە لەگەڵ کزەبا ساردەکەدا، ڕووخسارتی تیغئاسا شەق دەکرد و کاسی کردبووی.

ئەو ئێوارەیە بەو سەرمایە، ئاگرەکەی لەشی نەسرین، لە نووکی پەنجەی پێتەوە بۆ تەوقی سەرت دەچوو... دەستت بەسەر سنگ و پشتی خۆتا دەهێنا، ئەو کێبڵ و دارانەی لە باوکت دەدرا، بەسەر لەشی تۆیشدا وێنەی خۆیان نەخشاندبوو... دیمەنی دایکە بێکەسەکەت، بەرچاوی لێڵ کردی... کوێرانە، بە هەڵدێر و نشێوەکاندا شۆڕ دەبوویتەوە.

شەوێ... نەک وەک خەو، بەڵکوو وەک ئەوەی تازە ڕووی دابێ، لەنێو ئەو شەوەبەفرەدا، لەترت دەدا... پازدە ساڵ بە دەم ئاسانە! ئێستایش وردەشتەکانی ئەو شەوەت وەبیر دێ و لە بەرچاوتا سەما دەکەن!

ئەو کاتە بەگوڕ بوویت و هێزی جوانەگاییکت هەبوو! ئێستا هەندێ پیر و بێهێزی، کەچی بە ڕۆح و باوەڕ هەزار جار ئەوەندەی ئەوسا بەهێزی.

ئەوسا بەهێز بووی، چاونەترس و بەجەرگ بووی، هەندێ جاریش دەترسای، ئێستا - ئەگەرچی - تەنگەنەفەسی بووەتە هاودەمت، هەندێ جاریش بەرچاوت تاریک دەبێ و خۆتت بە پێوە بۆ ناگیرێ، بەڵام لە هیچ شتێ ناترسی... تەنانەت لە خۆیشت ناترسی! جاران لە خۆت، لە سەرکێشی و سەرەڕۆییت زۆر دەترسای، کەچی ئێستا ئەو - خوانەت - کەوی کردووە و دەستەمۆ بوون... زوو دەبوویتە دوژمنێکی کەللەڕەقی خۆت، کەچی ئێستا دۆست و ئاشنان! ئەو کاتە خەمت زۆر بوو، لەزەتت لە خەمەکانت وەرنەدەگرت، تووڕە دەبووی و خۆتت هان دەدا تۆڵەسێن بیت!

ئێستا هەموو وردەخەمێکت جۆرە لەزەتێکی بەتەمەنی هەیە! حەز دەکەی لە کاتی وەبیرهاتنەوەدا، تەمەنی ئەو خەمانەت درێژ کەیت! تا زیاتر قاڵ ببیت و خۆت لە ئاستیاندا وەک قوتابییەکی گوێڕایەڵ ببینی و سەرنج بدەی، گوێ هەڵخەیت... ئێستا نەک بیری تۆڵەسەندن بە مێشکتا گوزەر ناکات، بەڵکوو لە خوای خۆت دەپاڕێیتەوە، ئەزیەتی ئەو کەسانەش نەدات، وا ئەزیەتی ڕۆحی تۆیان داوە... ئێستا وەکوو جاران نیت، جاران بەدوای خوادا دەگەڕای و خۆتت دەبینی، ئێستا بەدوای خۆتا

دەگەڕێیت و خوا بەدی دەکەیت، لەنێو هەموو شتێکدا بەدیی دەکەیت و تەنانەت لەنێو ڕۆحی ژەنگگرتوو و جەستەی ئەزیەتکێشی ئەو کەسانەی - هەشت-نۆ سەعاتی تر - گوریسەک دەخەنە ملتەوە!

ناتەوێ و نەفرەت دەکەیت لەوەی کەسێ لە خوا داوای ئەزیەتی کەسانی دی بکات. ناتەوێ، هەرگیز، خوا ئەزیەتی هیچ کەسێ بدات، تەنانەت ئەزیەتی شەیتانیش، چونکە لەنێو هەموو پاک و پیسێکدایە و ناتەوێ خوا خۆی ئەزیەت بدات... ئەوانەی ئەزیەتیان داویت، نەفام و ئامێر و بەدبەخت بوون! (ئێستا) گەر لە ئەوپەڕی دەسەڵاتدا بی، بێنە بەردەستت، دەیانبەخشی! (ئەوسا) لە شەوێکی تاریک و لەنێو بەفردا گیرت خواردبوو، توانات هەبووایە، مەودا بۆ هەنگاوەکانت هەبوو، تفەنگیشت پێ بوو... هەندێ دەترسای و لە تارماییەکان سڵت دەکردەوە، (ئێستا) لەنێو ئەم ژوورە چکۆڵە و پیس و تاریکەدا، دەست و پێت لە زنجیردایە و مەودای هەنگاوەکانت سێ-چوار شەقاوە و ناتوانی - لەبەر نزمی ژوورەکەت - بەتەواوی بە پێوە بوەستی... (ئا لێرەدا) تەنیا ترس نەبێ، بیر لە هەموو شتێ دەکەیتەوە...

ئەو شەوە ڕێت ون كرد، ئێستا ساری گلۆڵەی ڕێیە ئاڵۆزەكانی تەمەنی خۆتت بە دەستەوەیە. ئەو شەوە گەلێ شتت لێ ببووە تارمایی و جووڵە و دەنگیان پەیدا كردبوو. ئێستا خۆت لەنێو چاوەڕوانی و بێهوودەیی (ترس و بەجەرگی، دیلی و سەربەستی، ڕاستی و ناڕاستیا) بوویت بە تارمایی... ئەو شەوە لە چەمە چڕ و بەرینەكەدا، كوێرانە دەسووڕایتەوە، ئاو لە چاوانت دادەهات، ئارەقت دەردەدا، بەپەلە بوویت، (ئێستا) تاقە فرمێسكێ لە ناختا نەماوەتەوە، ڕاستەڕێیەكی بێگرێی ژیان لەبەر پێتا چاوەڕێیە، بە قۆندەرەكانت ماچی كەیت، بڵێسەی دواهیوات لە بەرچاوتا دەدرەوشێتەوە و ڕۆشنایی بەخشیوەتە زۆر شتی نادیاری، گەلێ شتی جوان و زۆر شت بە ڕووتی دەبینی، هەموو دەقیقەیێكی ئەم (كورتەتەمەنەت)! وردەگوناهەكانی ڕۆحت بە لەشتەوە هەڵدەوەرێنێ و دەكەونە بەر پێت و لەشت سووك دەبێتەوە! ئەو شەوە، هەر كە پەلەوەرێ لەبەر پێتدا هەڵدەفڕی، لەرزێكی سارد لە نووكی پەنجەی پێتەوە بۆ تەوقی سەرت مێروولەی دەكرد، ئارەق بە لەشتەوە دەمەیی و بۆ چەند ساتێ دەحەپەسای، پاشان هەر بە ئومێدی ڕێدۆزینەوە، دەكەوتیتە گەڕ... وردەوردە سەرما

کاری تێ کردی، لە دوورەوە ڕۆشناییەکت بینی، دڵت خۆش بوو... (ئێستا دڵخۆشتری، ڕۆشناییەک لە دەروونتایە، هەرگیز کز نابێ و ناکوژێتەوە، کاتێ گوریسەکە دەنێنە ملتەوە – بە جۆرێ ئەو ڕۆشناییە دەگەشێتەوە، هەرچی کونج و کەلەبەری تاریک و شێداری دڵ و مێشکت هەیە، ڕۆشنی دەکاتەوە و تاقەتاقە فرسەتێکی تەمەنتە هەموو شت و ڕەنگەکانی بەقەد قەوارە ڕاستەقینەکەی خۆیانەوە دەبینی!

(ئەو شەوە) بەرەو ڕۆشناییەکە بەپەلە لەسەر بەرزاییەکانەوە خۆتت غلەوە دەکرد، هەر نێزیک بوویتەوە، حەپەسای... نە ڕۆشنایی هەبوو، نە هیچ شتێ!

چەند جارێ چاوانی خۆتت هەڵگلۆفی... چ ڕێشکەوپێشکەی دەکرد... کەچی (ئێستا) بێ ئەوەی دەستی بۆ ببەی، بەئاسانی ڕۆشناییەکەی دەروونت خۆی دێتە دەستەوە... گەمەی لەگەڵدا دەکەی... چاوی دەروونت هەموو شتێکی دەبینێ... دیوارە ئەستوورەکانیش دەسمێ بەرەو دەرەوە... دەرەوەی ژوورەکەت، بۆ شار، وڵاتانی دی، بیابان، دەریا، چیا... گەورە و بچووک، پووچی و بەکەڵکی،

پیرۆزی و نەگریسی، زۆر شتی بینراو و نەبینراو بەدی دەکەیت، تەنانەت ناخی یاساوڵەکانی ئەم بەندینخانەیەت دەسمی و دەروونیان دەخوێنیتەوە، لە خەم و ئازاریان دەگەی، کە چۆن تەنیا لە پێناوی نانی ژیاندا بوونەتە ئامێر... تێدەگەن و دەزانن و نان بەرچاویانی گرتووە... دەزانن نارەوایە... هەیهوو ڕۆژی پەلی چەند کەسێکی تۆئاسا دەگرن، یەک دەیداتە دەستی ئەوی دییەوە، تا گوریسەکەی لە مل دەنێن، وەک ئامێر دەجووڵێنەوە، بە یەکدی دەسپێرن، فرمێسکەکانی ناخیان دەبینی، هەست بە گەرمی و تەڕاییان دەکەی... لە مواجەهەی پێش ئیعدامی کەسێکدا، (ئەمان) وەک (چاو) دەیانبینی، دەگرین، گریانێکی گەلێ بەسۆز و بێدەنگ بۆ خۆیان و ئیعدامکراو و کەسوکارەکەی! زیاتر بۆ خۆیان و ماڵ و منداڵەکانی خۆیان دەگرین... تۆ چاکتر دەزانی بۆچی دەگرین... بێدەسەڵاتیی خۆیان دەلاوێننەوە، ئەم جۆرە فرمێسکەش دەکەنە نمەکی نانی (ژیانیان).

ئەو شەوە، جارێکی دی لەسەر بەرزییەکی دییەوە، چەند ڕۆشناییەکی ترت بەدی کرد، هەستت کرد و تێی ڕامای و لەبەر خۆتەوە وتت، ئۆخەی، ڕزگارم بوو!

ئـەم دوو (ئۆخەیـەت) گەرچـی لـە یـەک دەم و زمانـەوە هاتوونەتـە دەر، بـەڵام یەکیان بێبۆنـە، ئـەوی دیـان بۆنـدارە! یەکەمیـان لەبـەر تـرس و بێزاربـوون و خۆبەتۆڵەسـێنزان و بـەرەو (ئاوایـی) چـوون بـووە. دووەمیـان لەبـەر بێترسـی و ئـارەزووی ژیانویسـتی و بەخشـندەیی، ڕوو لـە بێدەنگیکردنـە.

ئـەو شـەوە لەبـەر خۆتـەوە دەتـوت، (ئـەوە ئاوەدانییـە) یەکەیەکـە ڕۆشـناییەکانت دەژمـارد، پێنج-شەشـێ بـوون دووکەڵـی سـۆپای ماڵەکانیشـت دەبینـی، بـە کەیفخۆشـییەوە لەسـەر ملەکـەوە شـۆڕ بوویتـەوە خـوارێ، نزیـک بوویتـەوە... حەپەسـای، ئەمجارەشـیان هەمـوو شـتێ لـە بەرچـاوت ون بـوو، لـە زەوییەکـی خاڵخـاڵ بـەولاوە، هیـچ شـتێکی دیـت نەدەبینـی... ئەویـش هەنـدێ گابـەرد بـوون و بەفرەکـەی سـەریان توابـووەوە و ترسـای! تـرس هەمـوو شـتێکی لـێ گۆڕیبوویـت... (ئێسـتا) نەترسـان هەمـوو شـتێکی بـۆت ڕوون کردووەتـەوە... نـاخ و ناخـی بـەدی دەکەیـت! ئەوسـا لەبـەر تـرس، گومانـت لـە چاوانـی خـۆت پەیـدا کـرد... نەتدەوێـرا بیسـمیلا بکـەی و شـایەتمان بێنـی... دە ڕۆژێ لەوەوبـەر بـوو، شـەیتانی بووی، لەبەر سـەرما نەتدەوێرا مەلە بکەیت! (ئێسـتا) چەنـد مانگێکـە جگـە لـە دۆلکەیەکـی ئـاوی

گەرمی خواردنەوە، چاوت ئاوی نەبینیوە... گەلێ لەشپاکی، ئەگەرچی هەموو شەوێ خەونی پیرۆز بە سنگ و مەمکی دڵخوازە (لەدەستچووەکەتەوە) دەبینی و شایەتمان بە خۆتا دەهێنی و خۆت بە هەق دەزانیت و نوێژ بۆ پەرستنی خۆت دەکەی! دڵت دەر دەکەی و دەیکەیتە میحراب و کڕنووشی بۆ دەبەیت!

ئەو شەوە، بێزت لە خۆت دەکردەوە، بە دۆڵە پێچاوپێچەکاندا، بەنێو ئاوی چەمەکەدا، بەپەلەتر دەڕۆیشتی، هەزاران دەنگی ناخۆر لە گوێیەکانتا دەزرنگانەوە... لەپڕ لات کردەوە، دەعبایەکی درێژ بە ژوورسەرتەوە ڕەپ ڕاوەستابوو! لە هەزاریەکی ساتێ کەمتر، خۆتت دایە سەر زەوی و بە هاوارێکی ترسئامێزەوە گوللەیاکت تێگرت، ئەوەندەی تر قەوارەی کولێرەیەک ئاگرت لەسەر سنگی - دەعبا - کە هەڵسان و بۆ چەند ساتێ تەقەی گوللەکە لە مێشکتا دەنگی دەدایەوە و جۆرە زیکەزیکێ سەرتاپای لەشتی گرتەوە، بۆ سێ-چوار دەقیقەیەک چەقیبوویتە سەر زەوییەکە و نیوەگیان بووی... دەنگی (سەگوەڕ) بە ئاستەم و لە دوورەوە وەلامی تەقەکەیان دایەوە... ئەم دەنگە! ئەم(سەگوەڕە) هێنایتیەوە سەر خۆ، دڵنیا بوویتەوە،

کە لەنێو دنیای (مادی)دا دەژیت، سووکەئومێدێکی کز گوڕی پێ بەخشیت و هەڵسایتە سەر پێ - دەنگی سەگوەڕە دوورەکە - لە کزبووندا بوو - خۆتت نزیکی دەعباکە کردەوە، سەرنجی گوللەکەت دا، سەرت سوورِما، تومەس کێلەقەبرێکی بەرزت پێکاوە!

ئێستا بێ گوللە بریندارکردنی هیچ کێلەقەبرێ، بەسەرنجی تیژت بلاچە، نەک لە کێلەقەبر، بەڵکوو لە تاریکیی سفت و گەنیوی - نێو قەبرستانی سەرووت هەڵدەسێنی و مردووانی هاوڕێی (مرۆڤ) لە هەر ڕەنگ و زمان و نەژادێک، لە هەر بەرەی مرۆڤویستی و مرۆڤکوژیدا بن، لە ناخی خۆتا وەئاگایان دێنی و دەیاندوێنی، تۆ... بەڵێ، تۆ... ناخت گۆڕستانێکی جیهانیی مەزنە! گوێیان بۆ هەڵدەخەیت و لێیان تێدەگەی، ئەوانیش بەو سرووودە هەمیشە جاویدانەیان، بێهودەییی ژیان و نەترسان لە مەرگ دەکەنە مارسلیز و دەیپرژێننە سەر هۆشتەوە، ئاشنایەتی و خۆشەویستیت - پاش بیستنی ئەو سرووودە - لەگەڵیاندا باتینتر دەبێ و لە خۆتیان جیا ناکەیتەوە، کەسێکیانیش تۆ بە غەریب نازانێ...

تۆ و ئەوان و ئەوان و تۆ، لە دەروونی خۆتدا، کۆی بیری ڕەسەنی فەیلەسوف و پێغەمبەران و تێکۆشەرانی هەمیشە بەوەفا و لەخۆبوردووانی سەرتاسەری مێژوو پەیدا بوون و ئێستای بریندار و سبەینێ (تۆپیوون)!

ئەو شەوە دەستت بە سنگی کێلە بریندارەکەدا دەهێنا، وەک ئەوەی خۆت بریندار بوو بێت، ئێش هەموو لەشتی بەسەر کردبووەوە... دەترسای! (ئێستا) پڕبەدڵ حەز بە کێلێکی ئاوها بۆ قەبرەکەی دەکەی. نا، لە تاریکەشەوێکدا ڕێبوارێکی ڕێلێونبووت بینینی، بە سۆزەوە سروودی (نەترسانی) بۆ بکەیتە دەنگی ئەو بێدەنگییەی تیایدا ون بوو... گەر ونبوویش، خۆتئاسا سەرکێش و بێحەوسەڵە بوو، لێت هاتە دەست و گوللەی پێوە نای، ئەوا ئاگر و جێی گوللەی کێلەکەتی بۆ بکەیتە چرا و بیدەیتە دەستی... خۆ ئەگەر - پاش تەقەکەی - دەنگی هیچ سەگوەڕێ، لە هیچ لایەکەوە بەرز نەبووەوە، ئەوا هەرچی چرپە و بزەی بەسۆزت هەبوو... هەرچی ناڵە و ئازار و دەردت هەبوو، ئەم دەنگانەی بۆ تێکەڵ کەیت و بیکەیتە (وەڕینی) بەرەو دنیای ژیانی پڕتەلیسماوی ڕێنوێنی بکەیت... ئەو شەوە... هەر کە دەنگی سەگوەڕەکە - کپ و خامۆش

بووەوە، تەقەیەکی دیت بۆ ئاسمانی سەگوەڕەکە حەوالە کرد... ئەمجارەیان(سەگوەڕ) نەک تەنیا ئومێدی ژیانی پێ بەخشیت، بەڵکوو هەنگاوەکانتی بەرەو لای خۆی پەلکێش کرد!

لێرە - لەنێو ئەم ژوورە تاریکەت - گەلێ شەو، لەنێو تاریکی یادەکانت ون دەبووی! زڕەی زنجیری دەست و پێی ئەو هاوڕێیانەت، کە فەرمانی ئیعدامکردنیان جێبەجێ دەکرا، تێکەڵی ترپەترپی پۆستاڵی پێی یاساوڵەکان دەبوو - کە لە نزیکی ژوورەکەی تۆوە پەلکێشیان دەکردن - ئەو دوو دەنگە تێکەڵ دەبوون، لە جۆری هەمان دەنگی(سەگوەڕەکە) وەئاگاتی دەهێنایەوە... گوێت هەڵدەخست، پاش چەند دەقیقەیەک، تاریکی یادەکانت و داهاتووی فەرمانبەسەرادراو بەرەو ئاوەدانی و ئاسوودەیی هەمیشەیی دەچوو... (تۆیش) سەری گلۆڵەی ڕێیە ئاڵۆزەکانی ژیانی داهاتووی خۆتت دەدۆزییەوە... تا بەرەبەیان گرێکوێرەکانی ڕێی ئاڵۆزت دەکردنەوە... ئەمە پرۆگرامی شەوانەتە، ئەوا (ئەمشەو) مەگەر کەسێکی هاوسێی ژوورەکەت - گەر بیەوێ - گوێی هەڵخات، زڕەی زنجیری دەست و پێی تۆ و ترپەی پۆستاڵی یاساوڵەکانی لا تێکەڵ دەبێ - ڕەنگە - تا بەرەبەیان هەوڵی ئەوە

بدات، دەنگە تێکەڵەکان لە یەکدی جیا بکاتەوە!

(تۆیش) لە سەرەتای نیشتەجێبوونت لەم ژوورەدا - هەوڵت دەدا دەنگە تێکەڵەکان لە یەکدی جیا کەیتەوە، کەچی دەنگی ناڵە و سۆزی (خۆیشت) تێکەڵی دەنگەکان دەبوو... تۆ کە شەوان بە هۆی (ئەو دوو دەنگە تێکەڵە)، گرێکوێرەکانی ڕێی ئاڵۆزت شی دەکردەوە، کەچی ڕۆژی ئەو شەوە تا ئێواریێ، ئەوەندەی دی گرێی دەسکردت لە ڕێیەکان دەدا و شەوێش دەتکردەوە... تەنیا جیاوازیتان: ئەو سزا درابوو، تەکان باتە بەر بەردە قورسەکەوە، تۆیش، یەکەم بێکار بوویت و تەنیا... دووەمیش بە خواشتەرخوازیی خۆتەوە هەڵتبژاردبوو و حەزیشت بە دووبارەبوونەوەی ئەم کارەت نەدەکرد! سیزیف بە لەش ماندوو، تۆ بە مێشک، ئەو نەبەزی و نابەزێ، تۆ دەتزانی دەبەزی و دەشبێ ببەزیت. بەزینت بکەیتە نموونەی نەبەزینی ڕاستەقینە، ئەو دڵتەنگ و تۆ دڵخۆش، ئەو لە پێناوی ئەوەی ببیەخشن، تۆ لە پێناوی بەخشندەیی خۆتا ئەمەت دەکرد!

هەموو شەوێ بۆنی مەرگ دەکەی! بەپەلەیت و حەز دەکەیت تا زووە نۆبەش بگاتە سەر تۆ، تا

بۆ دواجار ماڵئاواییت بۆ ساز بدات، گەلێ حەزت لە مۆسیقا دەکرد و لە ئاهەنگی دڵتەزێندا مەست دەبوویت و ڕۆحت بەرەو دنیای (یەکسان) هەڵدەفڕی، بەڵام ئەو ئاواز و ئاهەنگانە وەک زڕەی زنجیر هەموو تەلەکانی سۆز و ڕۆحتی نەدەجووڵانەوە و لەگەڵ ئاوازەکاندا نەدەتووایتەوە... هەرچیت هەیە لە یاد و سۆز و ماتەمینی و خۆشگوزەرانی، هەمووی لەسەر تامپۆی ئەم زڕەیەدا سەمای ئومێدبەخشی (ژیانە مەرگێکی) بێگرێ و جادووی دەکەن! ڕاستە،(ئێستا) حەزت بە مەرگە و مەرگ بووەتە ئاواتت و ناتەوێ خۆشت بکوژی...

ئەو شەوە، هەر سێ-چوار دەقیقە جارێک، تەقەیەکت بەرەو دەنگی (سەگوەڕەکە) دەکرد.

بەرەو (سەگوەڕ) کەوتیتە ڕێ، پاش نیوسەعاتێ، پیرەمێردێک سەرەڕێی لێ گرتی... گەشایتەوە... زانی ڕێت ون کردووە، کەوتە پێشت، تەنیا دوو-سێ ماڵت بینی، دیوارەکانیان نزم بوون، چەپەریان بۆ دەرگای حەوشەکانیان دروست کردبوو... پاش یەک-دوو قسەی سەرپێیی بۆت دەرکەوت، زۆری نەماوە ڕۆژ هەڵبێ... پرسیت:

(- ئێرە کوێیە؟)

وتی:

(- جنۆکەکانە!)

زۆر ترسایت، پیرەمێردەکە هەستی بە ترسەکەت کرد و بۆتی ڕوون کردەوە: ئەمانیش تیرەیەکن لە خێڵی جاف و بەشێکن لە (ڕۆش و بۆری)، هاتیتەوە سەر خۆ، پاش هەندێ حەسانەوە، هەتاو هەڵهات و کەوتیتە ڕێ...

لەو ڕۆژە بەدواوە، گەلێ شت لە بەرچاوتا گۆڕان، ماتی و بێدەنگی لکایە ڕەفتار و ڕووخسارتەوە، هەمیشە لە پەنایەک دەگەڕای، هاوڕێکانت چاویان پێوە نەبێ، (دەگریای) بۆ نەسرین... باوکت... دایکە کڵۆڵەکەت... پاش هەموو گریانێکت جۆرە دڵنەوایێ ڕووی تێ دەکردی، وەک ئەوەی فرمێسکەکانت هیس و گەردی دەروونتیان شۆردبێتەوە، لەشت سووک دەبوو، بەرچاوت ڕوونتر... سوێندت دەخوارد، دەبێ هەمیشە سەری دایکت بەرز بکەیتەوە و شانازیت پێوە بکات! بۆ هەموو ئیشێکی قورس، خۆت هەڵدەبژارد، پاشان پێش کەوتی، ڕووتی و بێکەسی و برسیەتی هاندەرت بوو، بەگوڕتر سڵت لە هیچ شتێ نەدەکردەوە، لە سەردەستەوە بوویتە سەرلق... زیاتر لەنێو هاوڕێکانتدا خۆشەویست

بووی، پاش هەموویان نانت دەخوارد و پێش هەموویان هێرشت دەبرد، وەک کوڕێکی ئازای شۆڕشگێڕی ڕاستەقینە، ناوچەکە سوێندیان بە سەرت دەخوارد، هەر چەند ڕۆژ جارێ ئەم چیا و ئەو چیاتان دەکرد و بە شەڕی پارتیزانی گەلێ سەرکەوتنتان وەدەست هێنا، خەڵکێکی زۆر بوونە لایەنگرتان، ئەویش نەک تەنیا لەبەر پیرۆزی ڕێیەکەتان، بەڵکوو ڕەوشتی پاک و خاوێنتان ببووە پارسەنگ و لە ئاستی ئامانجتان هاوسەنگ بوو! خەڵکە سادەکە بەراوردیان لەنێو ڕەفتار و ڕەوشتی ئێوە و دوژمنانتانا دەکرد... زۆربەیان بوونە هەواداری ئێوە... نەک تەنیا بە نان و ئاوی ئەوان، جلوبەرگ و تووتن و پەڕەسیغار و گەلێ شتی دییان بۆ مەیسەر دەکردن! تۆیش لەگەڵ شوان و گاواندا گەورە و بچووک... کوێخا و وەرزێر... تەنها بە زەردەخەنە و ڕێزگرتن، بناغەی ڕەوشتی شۆڕشگێڕانەت دامەزراندبوو! خۆشەویست بووی... ڕۆژبەڕۆژ کارەکانت لەلا پیرۆزتر دەبوو!

نەدەپرژایتە سەر ئەوەی لە دایکە کلۆڵەکەت بپرسیتەوە... هیچت نەبوو، تەنانەت پارەی پاکەتەجگەرەیەکت لە گیرفانا نەبوو، بە چی هەواڵی بپرسی؟

دوێنێ شەو، لە کاتی جوینەوەی یادانەتدا، گەلێ تام و لەزەتی تازە و شیرینت وەردەگرت...

گاهێ زەردەخەنە دەنیشتە سەر ڕووخسارتەوە، گاهێ خامۆشی و ماتەمینی دایدەگرت... پڕبەدڵ حەزت دەکرد بۆ چەند جارێ ئەم یادەت بۆ خۆت دووبارە و سێبارە کەیتەوە، لەو ساتەخەونەیشدا، دەست لە گەردنیان نێی! نەتزانی چۆن خەوت لێ کەوت و بەپێچەوانەی شەوانی لەمەوبەرت، هیچ خەونێکت نەدی!

بیست شەوێ لەمەوبەر بوو، فەرمانی ئیعدامی شێرزاد و ئازادت بیست... دوو برای دووانە بوون، هەندێ خەمبار بوویت... هاوڕێیەتییان خۆش بوو، ماوەیێ لەمەوبەر لەگەڵ شێرزاد و ئازاد و دە-دوازدە کەسی دیدا، لە ژوورێکی زۆر چکۆلە و پیسا بوون... وەک کەلاک کەوتبوونە سەر یەکەوە، نیوەتان بە پێوە دەوەستان و بەشێکتان لەنێوان پێی وەستاواندا هەندێ دەخەوتن، بەنۆبە ئەمە کارتان بوو... کونە چکۆڵەکەی دەرگاکە، هەمیشە بە نۆرە دەمی یەکێکتانی پێوە بوو... بەو شێوەیە هەواتان هەڵدەمژی... هەر کە بەیانی زوو یەکەیەکە بە دارکاری و جنێو بۆ ئاودەستخانەیان دەبردن.

هەریەکە ماوەی دەقیقەییێکتان دەدانێ، ئیتر لەبەر تێهەڵدان زۆربەتان فریا نەدەکەوتن خۆ هەڵکات و ئێوارانیش بە هەمان دەستوور ئاودەستخانەتان بەم بەزمە دەست پێ دەکرد! هەر تەنیا بۆ پێکەنین و هیچی تر، چەند ڕۆژ جارێ حەبی سکچوونیان تێکەڵ بە شۆربای نیوەڕۆتان دەکرد... ئیتر بە ئارەزوو دەستتان لە ئاودەستخانە هەڵدەگرت و ئەو (ساتڵە) نایلۆنەی میزی شەوانتان لەنێو ژوورەکەدا تەرخان کردبوو، دەبووە جێگری ئاودەستخانە... شەوان، هەر یاساوڵێک نۆبەتی ئێشکگرتنەکەی تەواو بووایە، یاساوڵی دوای ئەو، بۆ ژماردنتان دەستی بە لووتیەوە دەگرت، لە پەنجەرەی دەرگا پۆلایینەکەوە دەیژماردن! ئێوەش تەنیا بۆ ئەزیەتدانی، جووڵەجووڵتان دەکرد و ژمارەکەتان لێ تێک دەدا... ژوورەکەتان هەمیشە تەڕ بوو و ئارەق لە هەموو لەشتانەوە دادەچۆڕا و لە زەوییە چیمەنتۆڕێژکراوەکەیا گۆلی دەبەست... هەمووتان خەوشی بۆن بوون!

جیاوازی لەنێوان ئەو ژوورەی ئەوسات و ئەم ژوورەتدا گەلێ زۆرن، لەوێدا ماوەی بیرکردنەوە و بەخۆداهاتنەوە نەبوو... ناڵەی جەرگبڕی هەندێ هاوڕێت سەری هەموو یادێکتی دەقرتاند...

شەوانیش پاش سەعات دوازدە، ناوی یەکێکتان دەخوێندرایەوە، ئیتر بەرەبەیان گوێتان لە نالّە و هاوار دەبوو... کە دەرگایان دەکردەوە، وەک کەلاکێ توورِیان هەڵدەدایە نێوتانەوە، ئێوەش بەوەی خۆتان بەرپرسیاری (ڕاگرتنی خوێنرێژییەکەی) دەزانی، دەکەوتنە گورِ... خۆتانتان دەلاواندەوە... پێت خۆش و ناخۆش بوو، کە جیایان کردیتەوە، لە سەرێکەوە ماوەی ئەوەت هەبوو بتوانی دەست و پەنجەی خۆت بمژی، لە سەرێکی دیشەوە، گوێی ڕانەهاتووت بێبەری بوو لە نالّەی دڵتەزێن و دیدەیشت ئەو ڕەنگە سوورە دڵدارەتی نەدەبینی، کە هەموو شەوێ دەست و پەنجەتی ڕەنگ دەکرد! گەلێ جاریش پێکەنینت بە فەرەیدوونی هاورِێت دەهاتەوە، کە لە هیچ شتێ نەدەترسا، لەوەی کە ناوی بخوێننەوە! حەزیشی نەدەکرد بۆ بەربوونی ناویشی بخوێننەوە، دەیویست - گەر بەریشی دەن، ئەوا یەکێ بە چپەوە پێی بلّێ! ناهەقی نەبوو... بەستەزمانە پێش ئەوەی بیهێننە ئەو ژوورە: واستەی گەورەیان بۆ کردبوو... لە مواجەهەدا پێیان دەوت، خەمت نەبێ: بە زاواکەی فلاّنە کەس و بە پوورەکەی فیسارە کەسمان وتووە... هەندێ بەرتیلیشمان بە خەزووری فلاّنە گەورە

داوە... چەند ڕۆژێکی دی بەر دەبی... کەچی پاش مواجەهە، هەرچییەکی هەبووایێ، لە پارە و جگەرە و جلوبەرگ، دابەشی دەکردە سەر هاوڕێکانی... هەر کە ناویان دەخوێندەوە، لەبەر خۆیەوە دەیوت: ئەمجارەیان... گرتی، کەچی بۆ کونێکی تاریکیان دەبرد و تێلاترێنیان دەکرد، چاکتر تێیان دەسرەواند.

بۆیە ئێوەش جارجارێ لە نیوەشەودا یەکێکتان دەنگی خۆی دەگۆڕێ و لاسایی دەنگی پۆلیسەکانی دەکردەوە بە دەنگی بەرز بانگی دەکرد... ڕادەپەڕی... ئێوە بێدەنگ دەبوون و خۆتان دەکردە خەو... ئەویش تا بەرەبەیان نەدەخەوت و چاوەڕێی (ژەمێکی) چاکی دەکرد! پازدەی مانگی ڕابردوو بوو، مواجەهەی شێرزادیان دا، گەرچی ئەم ژوورەت لە زێ تایبەتییەکەی مواجەهەوە دوورە، بەڵام بە جۆرێ گوێت نابووە دەرگای ژوورەکەتەوە، لە زۆربەی قسەکانیان دەگەشتی... شێرزاد دەیوت: (دایکە، خەفەت مەخۆ، تەنیا چاوت لە منداڵەکانم بێ.)

دایکی شێرزاد لەبەر گریان هیچی پێ نەدەوترا، تەنیا بە لاڵەپەتیانە چەند وشەیەکی بێسەروبەریت

دەبیست... تەنیا بە دەنگی و بە مەزەنە تەمەنیت بە چل ساڵێک دەخەملاند... زیاتر گوێت هەڵخست، جگە لە دەنگی ماچی، هیچت نەدەبیست، جارجارەش شێرزاد کورە چکۆلەکەی ماچ دەکرد و دەنگی گریانی کورەکەی بەجوانی دەگەیشتە گوێیەکانت، هەر کە ماوەی مواجەهەکە تەواو بوو، هەستت کرد زۆر بە هەڵەدا چوویت، کە کوڕ و دایک و منداڵیان لە یەکدی جیا کردەوە. دەنگی گریان و پاڕانەوەی دایکی بە جۆرێ بەرز بووەوە، هەموو بەندینخانەکە گوێیان لە دەنگی بوو، ئەمجارەیان تەمەنیت بە سیودوو ساڵێ خەملاند.

سەری مانگیش، واتە پێنج ڕۆژ لەمەوبەر، جارێکی دیش ناردیانەوە بەدوای دایکی شێرزاددا، ئەمجارەیان بۆ دوادیدەنی ئازاد بوو... ئازاد سەڵت بوو... جگە لە دایکی، گوێت لە دەنگی گریانی کەسێکی دی نەبوو! بە هەمان شێوەی جاری پێشوو، گوێت نایە کونی دەرگاکەوە... هەر کە لە یەکیان جیا کردنەوە، بە دەنگی لاڵەپەتێییانە چەند قسەیێ بێسەروبەریت دەبیست... تەنها بە دەنگی گریانەکەی دایکی شێرزاد، بە جۆرە نووزەیەکی تاساوەوە، بەرەو گوێیەکانت دەهاتن... جارێکی دی تەمەنیت خەملاند، هەزار سوێندت دەخوارد، کە

ئەم دەنگە، دەنگی پیرەژنێکی تەمەن سەد ساڵەیە! بێکەڵکی ژیان و پووچی، دەستەوەستانی لەگەڵ دەنگی گریانەکەی دایکی شیرزاددا، هەراسانیان کردی، لەگەڵ فرمێسکە درشتەکانی (ئەو) و (تۆ) دا، سەرەتا و کۆتاییی نائومێدی بەرەو زەوی بەندینخانەکە دادەتکاند... پێت سەیر نەبوو و بەلاتەوە زۆر ئاسایی بوو، مرۆڤی سەدەی بیستەم لە شەو و ڕۆژێکدا وای لێ بێ و نەتزانی چۆن وشەیەکی ترۆتسکی (لەو کاتەدا) مێشکتی کردە مەیدانی ڕمبازی و لە چاو و دەم و گوێتەوە پیت بە پیت هاتنە دەرێ و لە ژوورەکەدا پەنگیان خواردەوە، گەمارۆیان دای، تەنگیان پێ هەڵچنیت، بە مست و پێلەقە و سەر بەربوویتە دیوارەکانی ژوورەکەت، ماندوو بوویت، وردەوردە پیتەکان لەنێو عارەقەی لەشتا توانەوە... ئەوجا لەسەرخۆ وشەکەت دووبارە کردەوە:

(لە سەدەی بیستەمدا، هەرکەسێک ئاسوودەیی بوێت، ئەوا بە هەڵە لەو سەدەیەدا لەدایک بووە!)

بۆ ئەوەی لەبیرت نەچێتەوە، هەوڵت دا بە زنجیرەکانی دەستت لە قەدسنگی یەکێ لە دیوارەکانی ژوورەکەتا بینووسی... گورت دایە

بەر خۆت، یەکێ لە ئەڵقەکانی زنجیرەکەی دەستت هەڵبژارد، بە دوو پەنجە گرتتە دەستتەوە... تەنیا لە وشەی (سەگوەڕ) بەولاوە، هیچی دیت بۆ نەنووسرا! هێدی بوویتەوە، لە دیوارەکە دوور کەوتیتەوە، هەردوو چاوت بڕییە وشەکە... نا... نەخێر... چاوت ڕێشکەوپێشکەی نەدەکرد... تەختەدیوارە ڕەشەکەت هەڵکۆڵیبوو، بۆیە وشەی (سەگوەڕ) سپی دەچووەوە! ڕەنگە ڕەشەکەی دیوارەکە بە پیتەکانی وشەکە خۆی ئارایشت کردبوو، ئەوەندە بە بێدەنگی تێی ڕامای و لێی ورد بوویتەوە، تا وشەکە نیگای سەگێکی زلی وەرگرت، چەند جارێک لەسەر یەک بە وەڕینێکی نائاسایی کاسی کردی... بەتوندی تەکانت دایە بەر خۆت، پشتت نایە قەد وشەکە و (تۆیش) بە دەنگێکی بەرزتر دەستت بە وەڕین کرد! زۆر وەڕیت، دەنگت بەرز کردەوە، هیچ یاساوڵێ - کە لەو بەردەمەدا هاتووچۆیان دەکرد - نەهاتنە نزیکتەوە، هەستت کرد گوێیان لە دەنگت نییە، زیاتر، زیاتر دەنگت بەرز کردەوە! خۆت خستە سەر چوارپەل، بەنێو ژوورەکەدا قەڵەمبازت دەهاویشت، ئەمسەر و ئەوسەرت دەکرد و دەوەڕیت... جگە لە خۆت، کەسێک گوێی لەم وەڕینەت نەبوو!

جا بۆ پێت سەیرە؟ لەم سەدەیەدا، لە هەندێ شوێنی ئەم زەمینە بریندارەدا، نەک ناپالم، بەڵکوو بەهێزترین چەک دەتەقێننەوە، نەک تەنیا زۆربەی زۆری مرۆڤەکانی ئەم سەدەیە گوێیان لە ناڵە و گریەی کوژراوان و برینداران نییە، کە لە بەرچاو و بەرگوێیاندان، بەڵکوو دەنگی تەقینەوەی ئەو چەکانەش نابیستی... بۆ پێت سەیرە. دوێنێ هەر کە فەرمانی ئیعدامکردنتیان خوێندەوە، دواداوات بینینی دایکت بوو، ئەوا ئێستا بە مەزەندەی خۆت، سەعات لە دەوری دوازدەی نیوەڕۆدایە و دوازدە سەعاتی دیت ماوە - سەعات دوازدەی شەو - فەرمانەکەت جێبەجێ دەکەن! (ئێستا) لەبەر خۆتەوە بەراوردی دڵی خۆت دەکەیت!

(گەر دوێنێ ئاگاداریان کردبێ، ئەوا بەم بەیانییە، زوو، زۆر زوو، لە گەراجدا چاوەڕێی دەکرد! ڕێیەکە زۆر دوور نییە، لە کەرکووکەوە بۆ هەولێر هەر سەعات و نیوێک دەبێ... لە هەولێریشەوە بۆ ئێرە، نەوەدویەک کیلۆمەتر... بڵێین ئەمەشیان سەعات و نیوێکی دی... کەشمەکەشم و جنێو و ئەمسەر و ئەوسەری پێ دەکەن، ئەوا هەرچۆنێ بێ و لە هەموو حیسابێکدا، دەبێت دەوری سەعات دوازدە بگاتە ئێرە! نازانم بۆ وا دوا کەوت! بشێ هەواڵیان

پێ نەدابێ، نا... باوڕ ناکەم... نا... لەوەتەی لێرەدام، هەمیشە هەواڵیان بە کەسوکاری - ئەوانەی ئیعدام دەکرێن - ناردووە... بشێ موقەدەرێ نەهاتبێتە ڕێ؟)

دەکرێ فەرمانەکەت (چەند سەعاتێ) پێش خەن، گەلێ جار شتی وایان کردووە... کامەرانی بەستەزمان نەک کاتی ئیعدامەکەیان چوار سەعات پێش خست، بەڵکوو چوار ساڵ تەمەنیان لە ناسنامەدا پێ بەخشی، کڵۆڵە چواردە ساڵان بوو، کردیانە هەژدە ساڵان، دەبووایێ سەعات دوازدە ئیعدام بکرێ، کردیانە سەعات هەشت، بەدبەختە خۆیشی نەیدەزانی لەسەر چی ئیعدام دەکرێ... لەژێر داردا هەرچییەکیان پێ دەوت، ئەویش دەیوت: لێم مەدەن، ئەوەی ئێوە دەیڵێن ڕاستە، پاشانیش لەنێو هاوڕێکانیا، لە بەندینخانەدا وتبووی:

(خۆیشم کەوتوومەتە گومانەوە... وام دەزانی ئەوانەی ئەوان دەیڵێن ڕاستە و من کردوومە، بەڵام یەک حساب بوو... خۆ قالەش وەک من بوو، هاوتەمەن، هاوپۆل بووین، نەیدەویست (بوختان) بە خۆیا کات و هەر دەیوت: (نا... وا نەبوو... ئاگام لێ نییە) تا لەژێر دار تاسانیان!

(تۆ) لە خۆت ناترسی... لە دڵی دایکت دەترسی! ناهەقت نییە، دڵی دایک شتێکی سەیرە! بە چاوانی خۆت بینیوتە. خۆ چاک وەبیرت دێتەوە، شەش-حەوت ساڵێ لەمەوبەر بوو:

چووبوویتە سەر بەردێکەوە، قسەت بۆ هاوڕێکانت دەکرد... زستانەڕۆژێکی تووش بوو، هەموو زەوی سپی دەچووەوە، (تۆیش) بە دەنگی بەرز دەتوت: (کوڕینە... ڕاستە هەمووتان کوڕی دایک و باوکی خۆتانن و زۆربەتان بە نازونیعمەتەوە پەروەردە کراون! بە شەرافەتمەندییەوە ژیانتان گوزەراندووە و خزمەت کراون، ڕاستە خۆشەویستی دایک و باوک و کەسوکارتانن... بەڵام دەبێ بۆتانی ئاشکرا بکەم، کە ئێمە لێرەدا لەنێو ئەم چیایانەدا، هەندێ ماف و بیری دیمان لا دروست بووە! بە پێچەوانەی ئەو پەروەردە و ڕێنماییە لە ماڵی خۆتانا فێری بوون! پێتان سەیر نەبێت لە پێناوی (مان)دا دەبێ وەک پیاوکوژی ڕەسەن ڕەفتار بکەین و چاکتر فێری ڕێگری و کوشتار ببین! دەبێ ئێستا لەم ڕۆژەدا بیانکوژین و چەکەکانیان وەدەست بێنین... بیانکوژین و نانەکانیان وەدەست بێنین... ڕاستە زۆربەیان تەنها ژمارەن و دوژمنی ئێمە نین و مقاشی دوژمنانن... بە کورتی، دەمەوێ هەرچی بەزەیی

و سۆزتان هەیە، لە مێشکی خۆتانا بیانمەیێنن... جێمان نییە دەستگیری تیا بەند بکەین، یا وەک بارمتەیێک ڕایگرین... ڕەوشتی (ئەمڕۆی) ئێمە، بە نابەجێی دەزانێ، کە دەستگیر بەڕەڵلا بکەین، چونکە جارێکی دی بۆمانی دەنێرنەوە، دوور نییە ئەوجا(ئەو) دەستگیرمان بکات... جگە لەمانەش، نانمان نییە بەخێویان بکەین... ئێمە پێویستمان بە چەک و نانی ئەوان هەیە! ئەم قسانەم مانای دڕندایەتی و پیاوکوژی نییە... ئێمە لەسەر زەوی باو و باپیرانی خۆماندایین و ئەوان بۆمان دێن... ئێستا دەمەوێ دە کەسێ خۆی هەڵبژێرێ، تا کاری ئەمشەومان ئەنجام بدەین.)

ئێوە چل-پەنجا کەسێ بوون، هەموو هەر دەستی بەرز کردەوە و دەیوت: (من)، ناچار بوویت هەڵبژێری... هەرکە دە کەسەکەت هەڵبژارد و بۆ ئەوەی ئەوانی دی دڵیان لە خۆیان دانەمێنێ، دابەشیانت کردە سەر سێ قۆڵ و بۆ ئەوەی ڕێی کشانەوەتان خۆش کەن، هەر قۆڵە لە دووری پێنج-شەش کیلۆمەترێکدا داتمەزراندن... خەریکی باسکردنی (نەخشەکە) بوویت، دڵشادت لێ ڕاپەڕی، بە توندییەوە دەنگی بەرز کردە سەرت:

(بۆ من نابەی! تا کەی بە منداڵم دەزانی؟)

(نا، بە منداڵت نازانم... ئەم جۆرە کارانە پەیوەندییان بە گەورەیی و بچووکییەوە نییە... پەلە مەکە، بۆ کاری قورستر هەڵمبژاردوویت!)

(هەمیشە هەر وا دەڵێی... چاوەڕێکردن هێزی لێ بڕیوم، پێت خۆش بێ و پێت ناخۆش بێت، دەبێ ئەمجارەیان منیش ببەی! عەیب نییە ئەمە شەش-حەوت مانگە ئەم تفەنگە نایابەم پێیە، هەر بۆ کەو و سوێسکە بەکارم هێناوە! ئەگەر هەر سووری لەسەر بەشداربوونی ئەمشەوتان بێبەریم کەیت، فەرموو ئەمە تفەنگەکەم و...)

بە جۆرێ تفەنگەکەی نزیک کردەوە، ئەگەر خۆت وەلا نەخستبا، بەر ڕووخسارت دەکەوت... بێدەنگ بوویت... حەزت دەکرد وشەیەک بدۆزیتەوە، هەندێ لە ئاستی خوێنگەرمییەکەی دڵشاد سارد کەیتەوە، کەچی هیچ وشەیەک لە ئاستی باوەڕی ئەودا نەبوو... چەند وشەیەک بە زمانتەوە مەیین... ناچار بوویت بە بێدەنگییەوە قایل بیت... لە ڕاستیدا دڵشادت بە منداڵ دەزانی... تەمەنی شازدە ساڵان کەمتر بوو! تاقانەی دایک و باوک و زۆر خۆشەویستیان بوو... لە سەرەتادا کە

خۆی گەیاندە ئێوە، کاری (تەتەری)ت پێ سپارد، گەلێ چاپووک و زیرەک بوو!

ڕێیەکەی ئەو شەوەتان دوور و دژوار بوو! کارەکەشتان قورس و ناهەموار، دەبووایێ دوو سەعاتەڕێ بەناو سەرباز و جاشا بڕۆن، تا خۆتان دەگەیێننە بۆڕییە گەورەکانی نەوت... کەوتنە ڕێ دڵشاد پێشتان کەوت... گەرچی بارتان قورس بوو، توانیتان بە دزەدزە، پاش سەعات دوازدەی شەو، بگەنە شوێنی مەبەست! بە دەنەمێت دەمی بۆڕییەکانتان تەقاند، ئاگر بەرز بووەوە، ئەو شەوە تاریکە بووە شەوی ڕۆشن... لەملا و ئەولای(ڕەبییەکانەوە) کەوتنە بەر دەسڕێژ، یەکەمجار دڵشاد بەر کەوت، نەهاتە زمان! بە هەرجۆر بوو، توانیتان لەگەڵ تەقەکردندا تەرمەکەی هەڵگرن... گەڕانەوە، پاش سەعات دەی بەیانی، گەیشتنەوە بنکەکەتان! هەموو هەر مات و بێدەنگی کەوتە گوڕ، خەریک بوون گۆڕ بۆ دڵشاد هەڵکەنن، لە دوورەوە هەندێ تارماییت بینی، هێسترسوارێ لەگەڵ دوو کەسی دیدا بەرەو لای ئێوە دەهاتن... نزیک بوونەوە، هێسترسوارەکە ئافرەتێکی شارستانی بوو، دووکەسەکەی دیش هاوڕێی خۆتان بوون. هەر کە ئافرەتەکە ئێوەی

بەم شێوەیە بینی، وەک ئەوەی دڵی خەبەری دابێ، بە نەڕە قیژاندییە سەرتان:

(کوا دڵشاد؟)

واقتان وڕ ما، زمانتان تێک ئاڵا، ڕەنگتان تێک چوو، بێ ئەوەی کەسێکتان چ بە زمان یا بە ئیشارەت شتێ بڵێ، یەکسەر دایکی دڵشاد ڕووی کردە تەرمەکە - کە بە بەتانییە کۆنێ پۆشیبووتان - پێش ئەوەی سەری هەڵبداتەوە، دەستی بە گریان کرد، ئێوەش دۆش دامان... بە جۆرێکی دڵتەزێن دەیلاوانەوە:

- ڕۆڵە... دەمزانی ناتبینمەوە... کەسەکەم، پشتت شکاندم.

هەر کە لای کردەوە، ئێوەی بینی دڵگیرترن بەتەوسەوە پێی وتن:

- ئافەرین بۆ ئێوە، بۆ پیاوەتیتان... ئەرێ بەزەییتان پیا نەهات... دڵتان پێی نەسووتا؟ ها؟ ویژدانتان هەبوو؟

پیاوێکتان تیا نەبوو پێی بڵێ: کوڕم، هێشتا تۆ منداڵی... ئەی هاوار، قوڕی کوێ بە سەری خۆما بکەم! بە خوا دڵە گیان، دەمزانی ناتبینمەوە.

بەتانی سەر تەرمەکەی وەلا دا، چەند جارێ

بە زمان جێ گوللەکەی سەر تەوێڵی دڵشادی دەلێستەوە، بە سۆزێکی خواوەندانەوە دەیلاواندەوە، ئێوە کەسێکتان توانای ئەوەی نەبوو بێتە زمان و قسەیەکی بۆ بکات، پێت سەیر بوو ئەو هاوڕێیانەت کە هەمیشە گاڵتەیان بە فرمێسک دەکرد، لەگەڵ دایکی دڵشاددا هۆنهۆن فرمێسک لە چاویان دەهاتە خوارێ... دایک بە جۆرێ کوڕی دەلاواندەوە، دڵی بەردینی دەتوانەوە، دەستی دەخستە ژێر سەری دڵشاد، گاهێ ماچی دەکرد و گاهێ دەیلێسییەوە، لەپڕ سەری دایک وەک سێوێکی نەوڕەس لەبەر تەرزەی ناوەختا هەڵوەرێ، ئاوها سەری بەسەر دڵشادا کەوت و خامۆش بووەوە! کڵۆڵە بۆ دواجار چاوانی لە یەک نا... حەپەسان ڕێی هەموو شتێکی لێ گرتبوون، دۆش دامان، نەتاندەزانی چی بکەن! چ کارەساتێ بوو ڕووی تێ کردبوون. هەموو بتئاسا ڕەپ وەستابوون. نە جووڵە، نە دەنگ... هیچ هەر هیچ.

شتێکتان بۆ نەکرا... لەپڕ دوو فڕۆکەی (مێگ) دڕی پێ دان، شەستیر بێدەنگییەکەی شەقار کرد! پەنابەرد و کونەتەیارە و بورد بووە قەڵغانتان... یەک-دوو جار ئەمسەر و ئەوسەریان کرد و ئەوجا بە ساروخ تێتان بەر بوون، لە نزیکی هەریەک لە

ئێوە ئاگر و دووکەڵ بەرز بووەوە... چل دەقیقە... بە دەم ئاسانە، وەک ئەوەی لەنێو دۆزەخدا بن، کات نەدەگوزەرا، فڕۆکەکان ڕۆیشتن، ئێوەیان سپاردە هەوڵ و کۆششی یەئسئامێز و خوێنی گەشی دوو هاوڕێی بەجەرگت، کە باسک و ڕانیان تەڵەزمی ساروخی بەر کەوتبوو... بێدەربەست بوون، ئێوە لە جێیەکانی خۆتانەوە هەڵسان... نەتانزانی چ هێزێک بەرەو لای تەرمی دڵشاد و دایکی ڕایدەکێشان... نزیک بوونەوە، هەموو لە یەک کاتدا بتئاسا وەستان! حەپەساو، گێژ و کاس، سەیری دیمەنەکەتان دەکرد... ئاگر لە هەردوو تەرمەکە بەر ببوو، هەردوو ببوونە (قەرەبرووت)، دوو کاسەی ڕەشهەڵگەڕاو، هەندێ ئێسقانی دەست و پێ، کە هەرگیز لە یەکدی جیا نەدەکرانەوە، کە کامیان هی دڵشادە و کامیان هی دایکیەتی... هەندێ خۆڵەمێشی دی بەسەر ئێسقانەکانەوە بوو... هەر ئەوەنەی بڵێی یەک، دوو، بێ ئەوەی کەسێ شتێ بڵێ، هاوڕێکانت کەوتنە گوڕ و هەر لەو شوێنەدا چاڵێکیان هەڵکەند هەردوو تەرمی بە خۆڵەمێشبووی کوڕ و دایکیان لە چاڵ نا... هەندێ خۆڵەمێشیان کەڵەکە کردە سەر چاڵەکە و شێوەی نیمچەقەبرێکی وەرگرت... هەر ئەو ڕۆژە بۆ ئێوارە،

(بلەی خۆشنووس) لەسەر تەختەبەردێکی پان و زلدا بە خەتی ورد هەندێ نووسینی هەڵکۆڵی و لەژوور گۆڕەکە و لە شێوەی کێل دایچەقاند، چاک وەبیرت دێتەوە... نووسینەکە گەلێ کاریگەر بوو، لەبەرت کرد: ئێستاش زۆربەی دێڕەکانیت وەبیر دێتەوە، کە بەم سەرەتایە دەستی پێ دەکرد:

(ئا لێرەدا... خۆڵەمێشی جەستەی کوڕ و دایک تێکەڵ بوون، ئارامگەی دوو بەختەوەرترین دوو مرۆڤی سەدەی بیستەمە... دڵشاد گەردنی لەژێر باسکی دایکیدایە... ڕۆحی هەردووکیانیش لە ئامێزی دایکی بریندارردا چاوەڕێتن... چاوەڕێی ئێمە و تۆی ڕێبواری ماندوو، کە ڕێکەوت چاوت بەم دێڕانە دەکەوێت. بەڵێ، دڵشاد و دایکی لە باوەشی دایکی بریندارردا چاوەڕێتن... هیممەتێ.

پاش ئەو ڕووداوە، هەر یەک-دوو مانگ جارێ، باوکی دڵشادت دەبینی، گەلێ شەو تا بەرەبەیان، لە پاینی گۆڕەکەدا دادەنیشت، تاقە فرمێسکێ لە چاوانی نەدەهاتە خوارێ... ئەوەندە بێدەنگ بوو، وەک ئەوەی زمانی لەبیر چووبێتەوە، ئاوها دەهاتە بەرچاو، جگە لە (ئا) و (نا) بەولاوە، هیچی دی نەدەوت.

(ئێستایش) بە جۆرێکی سەیر وشەکانی سەر کێلی قەبرەکەی دڵشاد و دایکی، مێشکتی ئاخنیوە... لە لایەکەوە چاوەڕێکردنی دایکت گێژی کردووی، لە لایەکی دیشەوە (کێلەقەبرەکە) بووەتە چرا و بەردیدەتی ڕۆشن کردووەتەوە... ئەوا هەڵسایتە سەر پێ؟ سەیری ئەڵقەی زنجیرەکانی دەست و پێت دەکەی؟ ئەوا دانەیەکیانت هەڵبژارد! ناتەوێ هیچ وشەیەکی قەد دیوارەکان کوێر کەیتەوە... دەتەوێت بۆ یادگاری خۆت و دڵشاد و دایکی، وشەکانی سەر کێلەکەیان بنووسی... ئەوە چیتە؟ یەکەم پیت (س)ین نییە؟ ئەوە خۆ جارێکی دی وشەی (سەگوەڕت) نووسی؟ ئەوە چیتە، دەتەوێ بوەڕیت؟

باوەڕ ناکەم تاقەتی وەڕینت هەبێ. چ کەسێ گوێی لە وەڕینت نابێ، دوور نییە گوێیەکانیشت یاخی بن و نەیانەوێ وەڕینت بلنەون! چاکترە... گەلێ چاکترە بەرەو دنیای ئێستات بگەڕێیتەوە... یانی چی وا دایکت دوا کەوت؟ بڵێی هەواڵەکەیان پێ نەدابێ، یا هەواڵەکەیان پێ دابێ و کڵۆڵە زراوی تەقیبێ! نا، باوەڕ مەکە، دایکت بەجەرگە و دنیادیدەیە، چەند جارێکیش خۆت لە دەمییەوە دەتبیست (بەرخی نێر بۆ سەربڕینە)، باوەڕ مەکە

دایکت ئەوەنە بێهێز بێت! جگە لەمانەش، گەلێ باوەڕی بە خوا و چارەنووس هەیە! دوور نییە - کە هەواڵەکەیان پێ دابێ - وتبێتی: ئەمەی لە نێوچاواندا نووسراوە، دەبێ هەر وا بێ!

نا... قەت باوەڕ مەکە ئەم هەواڵە کار لە دایکت بکات و دەست و پێی بشکێنێ... دایکت گەلێ بەجەرگە، لە ڕووی برسییەتیا مەردانە مەچەکی هەڵماڵیوە، ئەوەندەی هەموو کرێکارێکی بەتوانا، لەباتی شەش-حەوت سەعات، هەر لە بەیانییەوە تا دنیا تاریک دادێ، جلشۆری و نانەوایی ماڵان دەکات! لەمانەش بەولاوە، پاش مردنی باوکت و نەسرین، گەلێ جار خۆی ڕووبەڕووی هەندێ کاری ترسئامێز دەکرد. مانای ژیان - بەلای دایکتەوە - خۆئامادەکردنە بۆ هەڵبژاردنی جۆری مردن، دایکت هەرگیز لە مردن نەترساوە و ناترسێ.

ئای کە دڵت بە دایکت خۆش بوو! هەر کە دەتبیست بێترس سەر بە هەموو کونێکدا دەکات، (بەیاننامە نهێنییەکانتان بڵاو دەکاتەوە، شارەوشار، بێدەربەستانە لەنێو بەندیخانەکانەوە نامەتان بۆ دەکاتە دەرێ و دەیداتە دەستی (تەتەری نێو شار) تان لە سەرەتادا وات دەزانی تەنیا لەبەر خاتری

تۆیە وا دەکات... تا جارێکیان کە پێشمەرگە بووی، ئیجازەت هەبوو بەدزییەوە چوویتە نێو شار، کەچی دایکت زۆر ئاسایی، سووکەبەخێرهاتنێکی کردی، بێ ئەوەی بگرێت و بتلێسێتەوە، لەگەڵتا دانیشت، پێشەکی هەواڵی هاوڕێکانتی پرسی... گەلێ گلەیی لە سستی و کەمفامی و بێدەربەستییان هەبوو... نەفرەتی لە ڕەوشتی (ئەو دواییەتان) دەکرد، بە یەک-دوو وشەی ئاوێتەبووی بێز و نەفرەت وتی: (شەرمە... داوەشێن... گەر دەربەستی ڕۆحی خۆتان نایەن و سەرەڕۆیانە مل دەنێن و یەکدی دەکوژن... دەربەستی ئێمەی دایک بێن، ئێمەی دایک نایزانین ئێوە لەسەر چی ناکۆکن و لە براکوژیدا دەستتان بە خوێنی یەکدی سوور بووە!)

ئێمە هەموو شانازی بە کوڕ و برا و کەسوکاری خۆمانەوە دەکەین، کە لە دەرێدان و بەرگری لە مافمان دەکەن! کەچی ئێوە... هەی... نازانم چیتان پێ بڵێم، هەی بەرخودار بن! براکوژیتان لە چی... سەیرە لەوەش نەگەن، کە دوژمن وای لێ کردوون و دووبەرەکی خستووەتە نێوانتانەوە. ئێوە جارێ شتێ بۆ ئەم میللەتە سووتاوە وەدەست بێنن، پاشان لەسەر ڕەنگی (زەرد و سوور و سپی و ڕەش) ئەوەندە بفڵتێنن و دەنگ بەرزەوە کەنەوە،

تا قۆڕ دەبن).

سەرت داخست و زانیت دایکت ڕاست دەکات و شەرمە بۆ هەموو لایەکتان، وا لە هیچەوە بە قسەی بەدفەڕ و دوژمن، وا دەستان بە خوێنی یەکدی سوور کردووە!

دوێنێ شەو بەئاستەم و بچڕ بچڕ، یادی ئەم سەرگوزەشتانەت وەبیر دەهاتەوە، ئەوا (ئێستا) بە جۆرێکی دی، بە قەد و قەوارە و بوونێکی دییەوە، سەرنجی ئەو سەردەمە تەڵخ و قێزەونە دەدەی! (ئێستا) بە هەردوو دەستت مێشکی خۆت دەگوشی و ناتەوێ ناوی ئەو هاوڕێیانەت وەبیر بێتەوە، کە بە دەستی یەکدی کوژراون و سەرنگون بوون! بەڵام ئەم یادانە لە دەست و مێشکت بەهێزترن و زۆرانبازیت لەگەڵدا دەکەن و داوای حیسابت لێ دەکەن!

هەر کە ماوەی مەرەخەسییەکەت تەواو بوو، بەرەبەیان خواحافیزیت لە دایکت کرد، بەپەلە بە کۆڵانە باریکەکاندا تێپەڕیت، (سەگوەڕی) سەگی (بەڕەڵڵا) خەریکبوو ئاشکرات کات! گەڕایتەوە، یەکسەر لەگەڵ هاوڕێکانتا کۆ بوویتەوە:

(براینە... من بەش بە حاڵی خۆم، ڕێ لە کەس

ناگرم! هەریەکە کەیفی خۆیەتی و سەرپشکە لە دەستنیشانکردنی سەنگەری خۆی لەم دووبەرەکییە پیسەدا جێی خۆی دیاری بکات! بەلام وەک دەزانن، سەنگەری ڕاستەقینەی ئامانجی ئێمە، (یەکیەتییە)، من خۆم بە هیچ بەرەیێک نابەستمەوە، هەردوو بەرەکە ناڕاست و ڕاستن - بۆیە من بڕیارم داوە، پاش ئەوەی بۆم ڕوونە، دانیشتن تاقە خزمەتە، ئەم تفەنگەم دادەنێم و هەرگیز لە ڕووی برای خۆمدا نایخەمە کار... ئێوەش هەڵبژێرن و کەیفی خۆتانە! (ئێستا پێکەنینت بەو جۆرە بیروڕایەی ئەوسات دێت... ئەوا (ئێستا) لەسەر یەک بۆ خۆتی دووبارە دەکەیتەوە، دانیشتنی چی؟ ئەم میللەتە بێ تفەنگ لە ڕاستی دەگەن؟ ڕاستی بێ تفەنگ وەک وشەی بێ پیت وایە... گەلێ پێکەنینت بە خۆت دێتەوە... کە پاش ئەم هەموو تاقیکردنەوەیە، تازە ئەم حەقیقەتەت بۆ دەر کەوتووە... ئەوسا تاقە شتێ ڕێی لە هاوڕێکانت گرتبوو، ئەوە بوو (کە تفەنگ دانێن، چی بکەن!)

هەریەکە بە جۆرێ لەلای میریدا تاوانبار بوون. هەرچی ئەمسەر و ئەوسەرتان کرد، نەگەیشتنە ئەنجام! پێتان خۆش بوو بەکۆمەڵ خۆتان بکوژن، نەک لە شەڕی براکوژیدا بەشداری بکەن! یا خۆ

تەسلیم کەن! سەری هەمووتان دێشا، وڕوکاس بوون، هەزار تف و نەفرەتتان بۆ سەبەبکار دەنارد! تۆ چەکەکەت دانا... بەدزییەوە خۆت گەیاندە (بەسرە)، پێناسی ساختە و ناوگۆڕین فریات کەوت! خۆتت شاردەوە، بە نانەسکی ئیشت دەکرد... ئەوەندە ئاگات لە دایکت نەما، وات زانی دایکت دڵی بەم کارەت خۆش دەبێ، کەچی پاش چەن ساڵێک غەریبیت و لەگەڵ یازدەی ئازاری حەفتادا گەڕایتەوە، دایکت پێی وتی:

(حەیف... پیاو نابێ سەنگەر جێ بێڵێ و چەک دانێ... تفەنگ بۆ کورد، پیاوەتییە! هەرکاتێ چەکی پێ نەبوو، لە هەرکوێدا بێ، ئەوا پیاوەتی لەگەڵدا نییە...)

بۆت دەر کەوت ڕاست دەکات، ئەو چەند ساڵەی غەریبیت زۆر شتی بۆ سەلماندی، هەر کە دەیانزانی کوردی، یەکەم بە گێل و گەوجیان دەزانیت و گاڵتەیان پێ دەکردی، تانە و توانجیان تێدەگرتی، هەر لەبەر ئەوەی کە تەنیا کوردی و هیچی تر... بێ چەکیش هەموو دەمارێکی پیاوەتیتی سست کردبوو... لە ساڵانی ١٩٧٠ تا ١٩٧٤ لە کونجێکدا لەگەڵ دایکە کلۆڵەکەتدا دەژیایت... ڕقت لە چەوڵە

و دروشمی نێو ئاودەستخانەکان دەبووەوە - کە ئەو چوار ساڵە - لەسەر دیواری ئاودەستخانەوە چووبووە سەر زاری زۆربەی زۆری خەڵکەکە... هەواڵت دەدا بۆ خۆت و دنیای خۆت و بەختەوەری دایکە کڵۆڵەکەت بژیت... هەر کە ساڵی ١٩٧٤ لەگەڵ ئەحمەد و ڕەئووف لە کەرکووکەوە بەرەو سەنگاو کەوتنە ڕێ و ئیتر نەگەڕێنەوە: کەچی لە سەنگاوەوە هەتا چەمچەماڵ گەڕایتەوە، ئەحمەد و ڕەئووف گەلێ زۆریان لێ کردی:

(عەیبە و تازە هاتووین و دوایی خاڵکەکە چیمان پێ دەڵێن...)

تۆیش بەوپەڕی خوێنساردییەوە دەتوت:

(برا... من لە ترسی ئەو دە-دوازدە کەسە کەرکووکم جێ هێشتووە، کەچی ئەوان پێش ئێمە لەوێدان و هەریەکەش لە سێ ڕەخت کەمتری نەبەستووە!)

هیچ، زۆریان لێ کردی... لە ڕوو دامایت، بە نابەدڵییەوە بەشداریت کرد و بوویتە شاهیدی ئاشبەتاڵ، گەڕایتەوە... هەموو ئەو (جوامێر و عەگید و ڕۆستەمانەت) بینی، کە چۆن بە شەو و ڕۆژێ پێستی شێریان لەبەر داماڵین و کورتانیان لێ

نان... ئای کە پێکەنینت بە خۆت و بە قورپەسەریی میللەتەکەت دەهاتەوە، کە دەتبینی زۆربەی زۆری (سکرابە سیاسییەکان) هەریەکە حیزبێکی دامەزراند... هەموویش هەر دەیوت «حوکمی زاتی حەقیقی و لەسەر ڕێبازی مارکسی!»

یەک-دوو مانگێک پێش ئاشبەتاڵ، زانیت چەند کەسێکی (مودمن) لەسەر پێشمەرگایەتی بە چیاوەن... ئیتر کوردی تفەنگدۆست لێیانەوە ئاڵان... بوونە سەد، دوو سەد، هەزار... هەر کوردێ دەچووە سەریان... پیشەی پشوو، کوردفرۆشی و کوردایەتی لە برەودابوون و هاوسەنگ!

ئەوە بۆ ئەوەندە سەرەتاتکێ دەکەی و هەڵدەستیتە سەر پێ و لە کونی دەرگاکەوە سەیر دەکەی؟ جگە لە تارمایی یاساوڵەکان، چی بەدی دەکەیت؟ ها؟ دەنگی گریان دەبیستی؟ دەنگی گریانەکە وەک جۆرە ترسێکی نادیار، هەموو لەشت بەسەر دەکات! ئای لە دەنگی ئەو گریانە بێئامانجە، چۆن ژوورەکەت شەقار دەکات... ها... تازە وەبیرت هاتەوە... خۆ دەبێ ئەمشەو سێ کەسی دی لەگەڵ تۆدا فەرمانی ئیعدامکردنیان جێبەجێ بکرێ! ئەوە دەنگی گریانی کەسوکاری

ئەوانەیە! ئەوە دەنگی ژنەکەی شێرکۆی هاوڕێتە... ئا، خۆیەتی... ئەوە دەنگی شێرکۆیش بە نووزەوە دەگاتە گوێت... ئەوە بۆ سڕ بوویت؟ ئەوە چ یادێکە وا لە ناوەختا سەرەڕێی لێ گرتی؟ ئا... هەست بە چ ئازارێ دەکەی، خۆ ئەوە خۆتت بە پێوە بۆ ناگیرێ! چاکتر وایە لە پەنایەک و ژوورەکەتا دانیشی، نەخێر، وا دیارە ئەم (یادەت) دەستبەردارت نابێ، وا لێت هاتووەتە پێش و گەمارۆی داویت، ئێستا نا، ئێستا هێرش دەباتە سەرت و هەموو حیسابێکت لەگەڵدا دەبڕێنێتەوە... ها... ئەوە بۆ بە لاڵەپەتییەوە وەڵامی ئەو یادە مەچەکهەڵماڵیوەت دەدەیتەوە؟ دیارە دەتەوێت پاکانە بۆ بەدبیری و بەدڕەفتارییەکانت بێنیتەوە... دەتەوێ بڵێی: بەڵێ، منیش وەکوو هەموو مرۆڤێ، حەقی ئەوەم هەبووە جارجارێ جڵەوی سۆز شل کەم و بە کامی دڵ ڕەفتار بکەم!

جا چ کەسێ حەقەی لێ گرتبووی؟ ها، خۆت؟ بەڵێ، خۆت! تا ڕادەیەک حەقت بوو، بە هەزار فرتوفێڵ و دەلەسە، داوی سۆزی خۆت بتەنی، تا شیرینی بەستەزمانی تێکەوێ و بیکەیتە نێچیر... حەقت بوو... هەزار پەیمان و سوێندت بۆ خوارد... دڵیت داگیر کرد... سێ ساڵ لەمەوبەر بوو

دوانامەیت پێ گەیشت... ئەوەندە خوێندتەوە، تا دێربەدێرت لەبەر کرد، پاشانیش زۆر بێبەزەییانە سووتاندت و بە خۆڵەمێشەکەی چاوانی خۆتت ڕژت.

ئێستاش بەجوانی وەبیرت دێتەوە، کە بۆی نووسیبووی:

- لە خۆم خۆشەویستتر!

وا دەزانم، کاتێ ئەم نامەیە دەگاتە دەستت، من، بەڵێ من، لە دەستی خۆم و تۆ چووم! ئەگەرچی تۆ ئەوەندە دەربەست نیت، بەڵام دواخەمم ئەو ساتە پەشۆکاوییەی تۆیە، بۆ چەن دەقیقەیەک خەم دەخۆیت... منیش بۆ خۆم بێدەربەستم، دڵنیا بە بۆ سەلماندنی بێدەربەستیم، نەک وەک قسەوبەس! بەڵکوو وەک کار، دەبینی بە ئەوپەڕی خۆشەویستییەوە دنیام جێ هێشتووە... بێ ئەوەی (تۆ) بە هۆی ئەم خۆکوژییەی خۆم بزانم! نەخێر، کاتێ بۆ دواجار چاو لە یەک دەنێم، دڵنیا بە، لەنێو دیدەکانمدا قەد و باڵات دەگوشمە ڕۆحمەوە... هەر وەکوو ئەوجارەی بۆ یەکەم جار بینیتم دەتهێنمەوە نێو چاوانمەوە:

کەڵەگەتێکی شەرمنۆک و کەمدوو، گەنمڕەنگ،

ڕەفتاری لادێییئاسا، (غیرە) تێکەڵی خوێنی بووە و (غیرە) لە سێبەری خۆیشی دەکات! پارچەیەک ئاگرە، چاوەکانی پشکۆئاسا بۆ خۆشەویستی، ڕووخساری ڕۆشن کردبووەوە، بێدەربەست، حەز بە فێربوون دەکات، گلەییی زۆرە، نەفرەت لە چاوانییەوە دادەبارێنێتە سەر بێفەڕ و خۆپەرستانی نەتەوەکەی! بە خوێڕی و هەلپەرستیان دەزانێ...

بەڵێ، گەنجێکی شەرمنۆک و کەمدوو، هەموو سەرمایەی، سۆز و خۆشەویستییە و دڵی داگیر کردم... دۆمپەرست، تا ئەم دێڕانەش دەنووسم، هەر دەتپەرستم عەزیز!

دوێنێ ئێوارە، زۆر بەوردی گوێم بۆ قسەکانت هەڵخستبوو، کە وتت: (شیرین... بمبوورە... ترسنۆک نیم، لەبەر خاتری تۆ، لەبەر خۆشەویستی تۆ... دەمەوێ بڵێم پەشیمانم، چونکە هەرگیز ناتوانم بەختەوەرت کەم! بمبوورە! هەرچەندە بیری لێ دەکەمەوە:

کەسێکی چەوساوە و بێدەنگ، دەوروبەری بە هەزاران داو تەنرابێ، دەربەدەر وماڵوێران دەکرێ... ناچاریش دەکرێ قەناعەت بە خۆی بێنێ، کە ئەمانەی لە پێناوی مرۆڤایەتی و یەکێتی

و سۆسیالیستیا پێ دەکرێ... چۆن دەتوانێ لە خەونیشدا قەناعەت بە خۆی بێنێ، کە ببێتە خاوەن خێزان و لەگەڵ هاوسەریدا بە هێمنییەوە بژین و تۆوی بەختەوەری بۆ نەوەکانیان بڕوێنن - هەرچەندە سەیری ئەم کارە دەکەم، وەک ئەوە دێتە بەرچاوم، کە گەوجێکی بێفەڕ لە جیهانی سێیەمدا و لەژێر سایەی ڕژێمی ڕەگەزپەرستییا، داوای دیموکراتییەت بکا!)

شیرین... بمبوورە، دەشێ بۆ یەکەم جار، ببیستی و ببینی کەسێ لەبەر خۆشەویستی، خۆشەویستی خۆی جێ بێڵێ! دەزانی... دەبینی... زۆربەی گەنج و پیاوانمان، تاقە پاکانەی بێجووڵەیی خەمساردییان ئەوەیە، دەڵێن:

(ژن و ماڵ و مناڵمان هەیە! ئێمە خۆمان دەتوانین بەرگری لە برسیەتی و دەربەدەری و ڕووتی بکەین... بەڵام ئەو ژن و ماڵ و منداڵانە گوناهیان چییە؟)

شیرین گیان:

دەبینی ژن و مناڵ بوونەتە داردەسێ... لە لایەکەوە ناحەقیان نییە، بەڵام هەرچی بەدکارییەک دەبینی، گەر لێی ورد بیتەوە، هەمووی تەنیا

لەبەر (نان و ماڵ و منداڵە)، درۆ لەگەڵ خۆیاندا دەکەن و بە سەرشۆڕی قایل دەبن! گەر یاخیش بن، ئەوا برسیەتی و دەربەدەرییان بۆ جێ دێڵێ، ئیتر لارێگرتن و بێ پەروەردەیی و لاساری دەبێتە میوانی ئەو خانەوادەیە، دووریش نییە، ڕەوشتنوێنی بە کەسی یاخی بڵێ:

«جا کەسێ نەتوانێ خزمەتی ماڵ و منداڵی خۆی بکات، چۆن باوەڕی پێ دەکرێ گەر لافی خزمەتی نەتەوە لێبدات!»

عەزیزم:

دوێنێ شەو بریندارەکانت باوەشێنی ئاگری دەروونمی دەکرد... دەمزانی ڕاستگۆیت و تەنها خۆشەویستیی ڕاستەقینە هاندەری بڕیارەکەت وا بە سۆزێکی خواوەندانە دەتوت:

«شیرین... ڕەنگە ئێستا لە سۆزی دایک و باوک نەگەین، وا کوێرانە تانە و توانج لە خەڵکی دەگرین - ئەوسا نازانم وەکوو ئێستا دەتوانین بڵێین (نا) و سوور بین لەسەر وشەی (نا) و لەپای قەنارەشدا هەر بڵێین (نا)، نازانم ئەوسا منیش دەتوانم وەک حوموی هاوڕێم بڵێم:

«ئاسانە... دەتوانم بە دزی و سەرشۆڕی و

گەوادی هۆشیاری کورم بکەمە پیاوێکی زانا و بینێرمە دەرەوەی وڵات و دواڕۆژی بۆ مسۆگەر بکەم."

بەڵام لەبەر ئەوەی زۆرم خۆش دەوێ و لە خۆمم زیاتر خۆش دەوێ، دەمەوێ لە هەموو زانستێ چاکتر و کاریگەرتر حاڵی بکەم و تێبگات، (ژیان یانی سەربەرزی) باوەڕیش ناکەم کەسانی ستەمدیدە و ڕەنجبەخەسارنەچوو، بتوانن چێژ لە ژیان و مردن وەرگرن.

چێژی ژیان ئەوەندە بەتەمەنْ نییە - چێژی ڕاستەقینە و تێربوون لە مردندایە! جۆری ژیان و هەوڵدان بۆ چاکتر، تەنیا مەبەست هەڵبژاردنی جۆری مردنە... واتە ژیان مەشقە بۆ فێربوون و ڕێزلەمردنگرتن... کەسایەتیی چ کەسێ تەواو نییە و نابێ تا لە ژیاندا بێ... بەڵکوو جۆری مەرگ، کەسایەتیی کەسەکە دەردەخات!

خۆشەویستم:

لە ڕاستیدا، دوێنێ زۆر بەزەحمەت لەم وشانەت تێگەیشتم، بەڵام دەمزانی بە ئەوپەڕی ڕاستگۆیی دەدوێیت... بۆیە خۆم گەلێ شتم لێ هەڵکڕاند، کردمە ئەزموون و ئاکامی ئەم ئەزموونەش دوای

خوێندنـەوەی ئـەم نامەیـە بـۆت دەر دەکـەوێ.

جگـە لـەوەی هـەر لـە مێژە، لەوەتـەی خۆمـم ناسیوە، لـە ڕووی پرسیارێکی زەقی بێوەلامدا دۆش دامـاوم. ئەویـش تەنیـا پرسـیاری مـن نییـە، بەڵکـوو پرسیاری بەشێکی تـەواوی کەسـانی (خۆناسـە)، ئایا ژیان ئـەوە دەهێنـێ مرۆ تێیدا بژێت؟ گەلـێ بـەدووی وەلامـی ئـەم پرسـیارە سـەختەدا گـەڕام، چ وەلامێکـم دەسـت نەکـەوت، (ئێسـتایش) دەڵێـم:

ژیـان بـە کامـی دڵ نەبـێ، مانـای نییـە، هـەر لـە هەمـان کاتیشـدا پێکەنینم بەم قسـەیەی خـۆم دێتـەوە! کامـی دڵـی چـی! بـۆ مـن بـۆ ئـەوە هـەم بـە کامـی دڵ ژیـان بگوزەرێنـم... گـەر وا بـێ، ئـەوا خۆمـم زۆر بەسـووکی دێتـە پێش چـاو. هەسـت دەکـەم ژیـان – بە تایبەتی ئـەو ژیانـەی ئێمـە – موختەبـەرە و ئێمـەش مشـکین! مشـکێ لەنێـو قەفەسـی (زانـاکان)، پێـم وا بـوو گـەر هەوڵـی ئـەوە بدەم جـۆرێ ژیـان بگـۆڕم و لـە دنیـای ڕۆتیـن دوور کەومـەوە، ڕەنـگ بـێ دیـدم بـۆ ژیـان بگۆڕێت، هـەر بۆیـە چەنـد جارێکیـش داوام لـێ کردی لەگەڵتا بم و بەشداری بکـەم، کەچی هـەر دەتـوت نەکـەی! دوایـی هـەزار قسـە و قسـەلۆکت بـۆ هەڵدەبەسـتن... نازانـی – ئێمـە – ئەوەنـدەی قسـە

کارمـان تـێ دەکات، گوللـە ئـەو کارەمـان لـێ نـاکات! مـن دڵنیام لـە تـۆ... بـەڵام خەڵکەکـە!

ئازیـز... خۆشەویسـت... لـە بێسـەروبەریی ئـەم نامەیـەم ببوورە... هەرگیز ناتوانـم جگە لە ڕاستگۆیی و سـەربەرزی، کەسـێ بکەمـە هاوسـەرم... وا دەزانـم لـە مـەرگ ڕاسـتگۆتر و سـەربەرزترم نەدۆزیوەتـەوە.

بۆ دواجار سوپاست دەکـەم، فێری ئـەوەت کـردم نەترسـم، دڵنیـا بـە ناترسـم... دەزانـم دەگەشـێیتەوە، گـەر بـۆت دەرکـەوێ زاڵ بوومەتـە سـەر هەمـوو ترسـێ... خۆشەویسـتم، ئـەوا لـە خـۆم ناترسـم!

لە مەرگیشدا! دڵسۆزت شیرین...

کـە نامەکـەی شـیرینت وەدەسـت گەیشـت، یەکـەم جـار نەتتوانـی بیخوێنیتـەوە... ڕاسـتتر، تەنیـا بـە چـاو دەتخوێنـدەوە... دووبـارە و سـێبارەت دەکـردەوە، هەوڵـت دەدا بـەوردی وشـەکانی شـی کەیتـەوە، گەلـێ سـەرت لـە بێسـەروبەرەییی نامەکـە تێکچـوو... هەسـتت دەکـرد شـیرین بـە پێچەوانـەوە لـە قسـەکانت گەیشـتووە... توانـای ئـەوەت نەبـوو ببیسـتی، کـە چـۆن و بـە چ جـۆرێ دەسـتی چووەتـە خـۆی... چەنـد ڕۆژێ لـە ماڵیـدا دەر نەچوویتـە دەرێ، هـەر کـە لەخـەو وەئـاگا دەهاتیتـەوە، حەبێکـی دی ڤالیۆمـی

قوت دەدا... توانای ئەوەت نەبوو لە ڕووی دادگای ویژدانتدا خۆت ڕاگری و لە یەک کاتدا خۆت بە تاوانبار و بێتاوان بخەیتە ڕوو... چەند ڕۆژێ لە ماڵیدا نەچوویتە دەرێ، پاشان خۆت فێری خواردنەوە کرد.

گەلێ شتت لەبیر دەچووەوە... یەکەم کەسی بارەکان بوویت... لە نیوەشەویشدا دواکەس بوویت بارت بەجێ دەهێشت! لەو ماوەیەدا هەندێ لە هاوڕێکانت گیران، یەک-دووانیان لەژێر داردا گیانیان دەر نەکرد... جەلیلیش، کە بە قسە هیچی نەهێشتبووەوە، کەسی بە هیچ نەدەزانی و هەمیشە بەگلەیی بوو - تەنیا بە دانپیانان نەوەستا، بەڵکوو لەگەڵ سیخوڕەکان سواری لاندرۆڤەرێ بووبوو، یەکە یەکە ماڵی هاوڕێکانتی دەستنیشان دەکرد! ڕێکەوت وابوو (تۆ) بەرنەکەوی... بەهارەڕۆژێکی فێنک بوو، هەر لە نیوەڕۆوە دەستت بە خواردنەوە کردبوو، گەلێ مەست بووی، بۆ یەکەم جار چوویتە گۆڕستان، بە ناونیشانی کێلگەکان قەبرەکەی شیرینت دۆزییەوە، وڕێنە و فرمێسکت تێکەڵ بوون... هێزت تیا نەما، لە تەنیشتی گۆڕەکەدا کسکۆڵەت کرد، گاهێ ئەستێرەت دەژمارد و گاهێ خەمی هەڵچووت لە شێوەی فرمێسک دادەباراندە

سەر قەبرەکە... بەرەبەیان وەئاگا هاتیتەوە و گەلێ شەرمت لە خۆت کرد، وەک تارمایی بەنێو پێچی کۆڵانەکاندا بەرەو ماڵی خۆتان هەنگاوت نا... هێشتا نەگەیشتبوویتە سەر کۆڵانەکەتان، دیمەنێکی نائاسایی ڕایگرتی، تاقیکردنەوەی چەندساڵەت فێری کردبووی، کە چۆن پیاوی چاک و خراپ بە جووڵە و سەرنج لە یەکی جیا کەیتەوە... بەئەسپایی بەرەو دواوە کشایتەوە... بۆ نیوەڕۆی ئەو ڕۆژە، هەموو شتێکت بۆ دەر کەوت... فریای ئەوە نەکەوتی چاوت بە دایکت بکەوێ و خواحافیزی لێ بکەیت... جارێکی دی ئەو (کلۆڵەت) سپاردە تەنیایی و بازووە کەم هێزەکانی خۆی... بەرەو چیا کەوتیتە ڕێ.

لە ڕێدا، هەر خەمی ئەوەت هەبوو ئەمجارەیان جۆرە ڕەوشتێ بکەیتە هاوسەنگی بیروباوەڕت... چونکە دەتزانی میللەتەکەت بەقەد ئەوەی سەیری ڕەفتار و ڕەوشت دەکات، ئەوەندە لە خەمی ئایدۆلۆژیدا نییە... خەمی ئەوەت هەبوو، (دیسانەوە پاش ئاشبەتاڵ و ئەم تێهەڵچوونە، هەر عەشرەتبازی و چاوپۆشین و ئاغایەتی لە گۆڕدا بێ... دیسانەوە ڕێ-لە-ڕۆشنبیران-گرتن دەکەنە ئامانج! یا وەک دەڵێن: چەشە و ترە پەیمان لە

خشتەمان دەباتەوە!)

گەیشتیتە چیا... هەمان ڕەشوڕووتی پازدە-بیست ساڵی لەمەوبەری نەتەوەکەت، بە هەمان دڵسۆزی و لەخۆبووردنەوە لە کاردان... دەست و پێ و نەفەرەکان، بەورە و دڵسۆزن، تێگەیشتووترن لە جاران... بەرەو ژوور، ژوورتر، ملی ڕێت گرتە بەر... نەخێر.

هەیهۆ... هەیهۆ... هەمان دامودەزگا کۆنەکان... هەمان ڕووخسارە بێ ئامێزی چاپلووسی و هەمان گەوج و ئەحمەق، بە هەمان ڕەفتاری ئاغایەتی جاری جارانەوە، (شۆڕشگێڕن)، بەڵام هەریەکە لە بەرگێکی ڕازاوە بە دەیان دروشمی بریقەداری کاڵفامخەڵەتێن، خۆیان خستووەتە ڕوو، ئەمجارەشیان دوودڵ بوویت، نائومێدی بەرچاوتی گرتەوە:

گەلێ خەمی ئەو هاوڕێیانەی شارت بوو، کە چۆن - بەستەزمانانە - لە هیچە دڵی یەکدی عاجز دەکەن و لە یەکدی دەڕەنجێن، لەبەر ئەوەی ئەمیان دەڵێ ئەم ڕاستە و ئەویانیش دەڵێ ئەم ڕاستە. خۆزیات دەخواست ئەوانیش تۆئاسا بێنە چیا و ئەم پاشاگەردانییە ببینن، کە تەنیا (مەرگی ڕژێمی

دوژمن)، میللەت هەموویان بە گسک دەماڵێ، دڵت بە میللەت سووتا و پشتت بە هەمان میللەتی لەخشتەبراو ئەستوورتر بووەوە.

زانیت، بۆت دەر کەوت، ئێستا، ئەمڕۆ، میللەتەکەت لە یەک کاتدا بریندارە و لەخۆچووە... هەموو لەشی خوێن دادەچۆڕێنێ... بە ستەمت زانی، پشتی تێکەیت و بۆ ئەورووپا تێیتەقێنی و لەنێو لنگی ئافرەتاندا خەون بە مفاوەزاتەوە ببینی. لە هەمان کاتیشدا بە کەرایەتیت دەزانی، لە یەک کاتدا بۆ تیماری ئەم دوو دەردە تێبکۆشیت... خۆتت هەڵبژارد، بەشداری بکەیت لەوەی (ئەم لەخۆچووە وەئاگا بێنیتەوە... یا تیماری خوێنڕێژییەکەی بۆ کەسانی دی و قۆناغێکی دی بمێنێتەوە... ئەم ڕەفتارەت بە دڵی چ کەسێکی (مەسئوول) نەبوو، دەیان داویان بۆ تەنیت و هەزاران ڕاپۆرتیان لەسەر نووسیت... ئەنجام ئەوەیە، خۆت دەبینی ئێستا لە کوێدایت.

ئەوە فرمێسک لە چاوانتەوە دێنە خوارێ... شەرمە... ئێستا گەر کەسێ بەم شێوەیە بتبینێ، دەڵێ ئەوا لە ترسی مردن دەگرییت! ئەوە خۆ چاوەڕێکردنەکەت درێژەی کێشا... دایکت هەر

نەهات... بە مەزەنەی خۆت، (ئێستا) بووەتە شەو، خۆ ئاسمانیشت لێوە دیار نییە... چاکتر وایە لە چاوەڕێکردنی دایکت بێئومێد بیت... لە ناخیشەوە حەز دەکەی بۆ دواجار نەیبینی... ئەمەش هەر لەبەر خاتری دایکتە... تاقیکردنەوە بۆی سەلماندوویت، کە بیستن هەرچەندە کاریگەر بێت، ناگاتە هەزاریەکی بینین... چاکترە گەر دایکت ببیستێ، کوڕەکەی کوژراوە، لەوەی کە بێت و بتبینێ و یەکەیەکە ساتەکان بژمێرێ بە هەست ساتی گیاندەرچوونت بێتە بەرچاوی!

ئەوا سەرتاسەری تەمەنت - ئەمجارە - بە تێکەڵوپێکەڵی بە بەرچاوتەوە تێدەپەڕێ؟ بۆ وا بەپەلە هەڵسایتە سەر پێ و بە تووڕەییەوە دەست بۆ ئەڵقەکانی زنجیرەکەت دەبەی؟ ڕەنگە مەبەستت بێ، وشەیەک، دێڕێک، لەم ژوورەدا بۆ یادگار جێ هێڵی؟

ئەوە خۆ بە خەتی زل و ڕووپێوی دیوارەکەی لای چەپت، بە وشەی (سەگوەڕ) دەستنیشان کرد! خۆ هەڵکۆڵینی ئەم وشەیە، بەم پانوپۆڕییە، چەند سەعاتێکی تەمەنی دەوێ! ئا... خۆ ئەوە شێتانە و بەپەلە جێی پیتەکان لەسەر دیوارەکەدا هەڵدەکۆڵی

و بە ڕقەوە دەستت دادەگری، بەرەو ناخی دیوارە کۆنکریتییەکە ئەڵقەی زنجیرەکەت دادەخزێنی...

سێ-چوار سەعاتە خەریکیت و هێشتا پیتی (ڕ)ێی وشەکەت بەتەواوی هەڵنەکۆڵیوە، وا دەنگی پۆستاڵ-لە-پێیان بەرەو گوێت دێ... ئەوە بەپەلە، بە هەموو هێزێکتەوە، گوڕت داوەتە بەر خۆت... ئەوە ئاگات لە جیڕەی کردنەوەی دەرگا ئاسنەکەی ژوورەکەت نییە؟ هەر لەگەڵ هەناسەی ئۆخەیئامێزی کارەکەت، دوو یاساول باسکیان گرتی... ئەوە خۆ بە ڕووی یاساوڵەکاندا پێدەکەنیت... ئەملا و ئەولایان لێ گرتووی... ئەوە خۆت ڕادەپسکێنی، دواسەرنجی وشەکەت دەدەی... لە بەردەرگای ژوورەکەتا وەستایت... پڕ قەوارەی دیدەکانت بە سەرنجێکی پەلە سەیری ژوورەکەت دەکەی: دیواری لای ڕاستی ژوورەکەت بە خەتێکی نیمچەزل هەر لە یەکەم ڕۆژی نیشتەجێی ئەم ژوورەتدا، وشەی سەگوەڕت لێ نووسیوە... دیواری لای چەپی لە دواتەمنتا بەم خەتە زلە سەگوەڕێکی گەورەترت لەسەر هەڵکۆڵیوە... دیوارەکانی لای ژوور و خواریش هەر سەگوەڕە.

بەدواسەرنج ژوورەکەت پێچایەوە... بێخەم

کەوتیتە ڕێ... میراتیت تەنیا ژوورێکی چکۆلەی تاریکی پڕ لە سەگوەڕە! ئەوا گوێ بۆ زڕەی زنجیرەکانی دەست و پێت هەڵدەخەیت... ئەوە پێدەکەنی... پێکەنینت بە کەسانی نێو ژوورەکانی ئەملا و ئەولای دالانەکەدا دێت، کە بە ئاوازی زڕەی زنجیرەکەت گاهێ هەراسان دەبن و گاهێ خۆزیات پێ دەخوازن...

***

١٩٨٢